

Nr 2

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt, m. m., jämte i ämnet väckta motioner, såvitt propositionen och motionerna hänvisats till bevillningsutskottet.

I en den 3 januari 1967 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 7, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att

dels antaga vid propositionen fogade förslag till

1) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt,

2) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,

3) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475),

4) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt,

5) lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen,

6) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,

7) lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

8) förordning om ändrad lydelse av 68 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623),

dels godkänna de grunder för nya sjömansskatttabeller som angivits i propositionen och bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskatttabeller att gälla fr. o. m. den 1 juli 1967.

Propositionen har hänvisats till lagutskott såvitt densamma avser det ovan under 5) upptagna förslaget till lag angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398) om finansiering av folkpensioneringen och i övrigt till bevillningsutskottet.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

Propositionen innehåller de förslag till skattepolitiska åtgärder som förutskickats i finansplanen. I propositionen föreslås sålunda.

1. *Den allmänna varuskatten* höjs från 9,1 % till 10 % den 1 mars 1967.

2. *Tobaksskatten* höjs på cigaretter, cigarrer, cigariller, rökto bak, cigarettpapper och cigaretthylsor den 1 mars 1967. Höjningen utgör för de vanligast förekommande cigaretterna 2 öre per styck.

3. *Motorfordonsskatten* höjs och anpassas i huvudsak efter de ändringar i penningvärdet som inträtt efter år 1954, då nuvarande skattesatser fastställdes. Höjningen träder i kraft år 1968.

4. *Folkpensionsavgiften* höjs den 1 juli 1967 till 5 %. Maximibeloppet blir härigenom 1 500 kr. Vid 1968 års taxering påförs avgift efter 4,5 %, dock högst 1 350 kr.

5. Det *schabloniserade avdraget för kommunalskatt* vid taxering till statlig inkomstskatt omkonstrueras så att avdrag alltid medges med minst 4 500 kr. för gifta och 2 250 kr. för andra skattskyldiga.

6. Maximigränsen för det *extra avdrag* som medges folkpensionär vars inkomst helt eller huvudsakligen utgörs av folkpension upphävs provisoriskt.

Genom dessa åtgärder beräknas statens inkomster öka med ca 1 440 milj. kr. under budgetåret 1967/68. Inkomsterna under innevarande budgetår beräknas stiga med ca 70 milj. kr.

De ovannämnda *författningsförslagen* är av följande lydelse.

Förslag
till
Förordning
angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507)
om allmän varuskatt

Härigenom förordnas, att 14 och 69 §§ förordningen den 1 december 1959 om allmän varuskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

14 §.

Skatten utgår med *nio och en tiondedels* procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *tio* procent av beskattningsvärdet.

69 §.

Skatten utgår med *nio och en tiondedels* procent av beskattningsvärdet. Vid införsel till riket av vara som angives i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med *fem och fyrtiosex hundra*delars procent av beskattningsvärdet.

Skatten utgår med *tio* procent av beskattningsvärdet. Vid införsel till riket av vara som angives i 18 § 3 mom. utgår dock skatten utom i fall som avses i 6 § 2 mom. tulltaxeförordningen med *sex* procent av beskattningsvärdet.

Beskattningsvärdet är — — — — — varuskatten inbegripen.

Vid bestämmande — — — — — liknande prestation.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1967. I samband med ikraftträdandet iakttages följande.

1. Genom denna förordning upphör de bestämmelser att gälla, som angives i punkten 1 av ikraftträdandebestämmelserna till dels förordningen om allmän varuskatt, dels förordningarna den 15 december 1961 (nr 625) och den 9 april 1965 (nr 75) angående ändring i förordningen om allmän varuskatt, om annat icke följer av punkterna 2 och 3.

2. Äldre bestämmelser gäller alltså i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som fullgjorts före den 12 januari 1967 eller som på grund av ikraftträdandebestämmelserna till förordningen om allmän varuskatt är undantaget från sådan skatt vid tiden för denna förordnings ikraftträdande.

3. I fråga om uthyrning eller liknande tjänsteprestation med utsträckning i tiden gäller äldre bestämmelser för tillhandahållande intill den 1 mars 1967. Avser vederlag för sådan tjänsteprestation tid såväl före som efter utgången av februari 1967 skall, vid skattskyldighet enligt denna förordning,

¹ Senaste lydelse av 14 och 69 §§ se 1965:75.

vederlaget uppdelas på tid intill den 1 mars 1967 och tid därefter i förhållande till den tid som avser tillhandahållande före och efter nämnda tidpunkt.

4. Förordningen äger icke tillämpning på redovisning av preliminär allmän varuskatt för period som utlöper med utgången av februari 1967. Omfattar redovisningsperiod tid såväl före som efter utgången av februari 1967 skall särskild deklaration avgivas dels för den del av perioden som avser tid före utgången av februari 1967 dels för återstoden av perioden.

5. Vid taxering till allmän varuskatt angives skattepliktig omsättning, med tillämpning av 28 § andra stycket förordningen om allmän varuskatt, särskilt för del av beskattningsår, som avser tid före utgången av februari 1967, och särskilt för återstoden av beskattningsåret.

I fråga om taxering till allmän varuskatt för försäljning och uttag av produkter från jordbruksfastighet gäller de särskilda bestämmelser som Konungen meddelar.

6. Ytterligare föreskrifter som fordras för denna förordnings ikraftträdande meddelas av Konungen.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 om tobaksskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

2 §.

För tobaksvara — — — belopp, nämligen

Varuslag		Vikt för 1 st. gram	Belopp för	
			1 st. öre	1 kg kr.
Cigarett och cigariller grupp	I	t. o. m. 1,7	10,5	
»	II	över 1,7 t. o. m. 3,0	13,5	
»	III	» 3,0 » 5,0	15,4	
»	IV	» 5,0	20,8	
Cigarretter	» I	t. o. m. 0,85	9,9	
»	» II	över 0,85	15,4	
Röktobak			—	58: —
Tuggtobak			—	21: 60
Snus			—	9: 10

För cigarrettpapper och cigarretthylsor utgår skatten med 5 öre för varje blad eller hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1967.

¹ Senaste lydelse av 2 § se 1965:614.

Förslag
till
Förordning
om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475)

Härigenom förordnas, att tulltaxan den 12 september 1958 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges¹.

Tulltaxa

Kap. 24. Tobak

Anm. För tobaksvaror, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med följande belopp:

Cigarrer och cigariller vägande per styck mer än 3 g	1 st.	0: 40
Cigarrer och cigariller vägande per styck högst 3 g	1 st.	0: 18
Cigarretter vägande per styck mer än 0,85 g	1 st.	0: 18
Cigarretter vägande per styck högst 0,85 g	1 st.	0: 12
Andra slag av färdiga tobaksvaror	1 kg	70: —

**Kap. 48. Papper och papp samt varor av pappersmassa,
papper eller papp**

48:10 Cigarrettpapper, tillskuret — — — cigarretthylsor

5 %

Anm. För cigarrettpapper i detaljförpackning och cigarretthylsor, vilka införas i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, tull utgå med 5 öre för varje blad eller hylsa för framställning av en cigarrett.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1967.

¹ Senaste lydelse av *Anm.* till Kap. 24 och av *Anm.* till Kap. 48 se 1966:399.

Förslag
till
Förordning
angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 2 juni 1922
(nr 260) om automobils katt

Härigenom förordnas, att 5 § förordningen den 2 juni 1922 om automobils katt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

5 §.

Skatt utgår för helt kalenderår räknat med följande belopp:

a) för tvåhjulig lätt motorcykel med *trettio* kronor och för tvåhjulig tung motorcykel utan sidvagn med *fjrtio* kronor;

b) för tvåhjulig motorcykel med sidvagn och för trehjulig motorcykel med *sextio* kronor;

c) för annan automobil med ringar av mjuk kautschuk:

för personautomobil dels grundavgift med *ett-hundratio* kronor dels ock tilläggsavgift med *tjuguåtta* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av automobilens tjänstevikt minskad med niohundra kilogram;

för lastautomobil dels grundavgift med *ett-hundratio* kronor dels ock tilläggsavgift med följande belopp:

om tjänstevikten icke överstiger tretusen kilogram, *trettiosju* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av tjänstevikten minskad med niohundra kilogram;

om tjänstevikten överstiger tretusen men icke sjutusen kilogram, *sjuhundrasjuttiosju* kronor för tretusen kilogram av tjänstevikten och *sextiofyra* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av återstående del av tjänstevikten; samt

om tjänstevikten överstiger sjutu-

Skatt utgår för helt kalenderår räknat med följande belopp:

a) för tvåhjulig lätt motorcykel med *fjrtiofem* kronor och för tvåhjulig tung motorcykel utan sidvagn med *sextio* kronor;

b) för tvåhjulig motorcykel med sidvagn och för trehjulig motorcykel med *nittio* kronor;

c) för annan automobil med ringar av mjuk kautschuk:

för personautomobil dels grundavgift med *ett-hundrasextiofem* kronor dels ock tilläggsavgift med *fjrtiotvå* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av automobilens tjänstevikt minskad med niohundra kilogram;

för lastautomobil dels grundavgift med *ett-hundrasextiofem* kronor dels ock tilläggsavgift med följande belopp:

om tjänstevikten icke överstiger tretusen kilogram, *femtiofem* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av tjänstevikten minskad med niohundra kilogram;

om tjänstevikten överstiger tretusen men icke sjutusen kilogram, *ett-tusenett-hundrafemtiofem* kronor för tretusen kilogram av tjänstevikten och *nittiosex* kronor för varje påbörjat tal av ett-hundra kilogram av återstående del av tjänstevikten; samt

om tjänstevikten överstiger sju-

¹ Senaste lydelse av 5 § se 1954: 255.

(Nuvarande lydelse)

sen kilogram, *tretusentrehundratrettiosju* kronor för sjutusen kilogram av tjänstevikten och *etthundratjugu* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av återstående del av tjänstevikten; ävensom

för omnibus dels grundavgift med *etthundratio* kronor dels ock tilläggsavgift med följande belopp:

om tjänstevikten icke överstiger femtusen kilogram *trettiotre* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av tjänstevikten minskad med niohundra kilogram; samt

om tjänstevikten överstiger femtusen kilogram, *ettusentrehundra-femtio* kronor för femtusen kilogram av tjänstevikten och *femtiofem* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av återstående del av tjänstevikten;

d) för annan automobil, med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk, med *etthundratio* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av automobilens tjänstevikt;

e) för släpvagn:

om totalvikten understiger ettusen kilogram, med *åttio* kronor;

om totalvikten uppgår till ettusen men icke ettusenfemhundra kilogram, med *etthundratjugu* kronor;

om totalvikten uppgår till ettusenfemhundra men icke tvåtusen kilogram, med *etthundrasextio* kronor;

om totalvikten uppgår till tvåtusen men icke tretusen kilogram, med *tvåhundrafyrtio* kronor;

om totalvikten uppgår till tretusen men icke femtusen kilogram, med *fyrhundra* kronor;

om totalvikten uppgår till femtusen men icke åttatusen kilogram, med *femhundrasextio* kronor;

om totalvikten uppgår till åttatusen men icke elvatusen kilogram, med *sjuhundratjugu* kronor;

(Föreslagen lydelse)

tusen kilogram, *fyratusenniohundranittiofem* kronor för sjutusen kilogram av tjänstevikten och *etthundraåttio* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av återstående del av tjänstevikten; ävensom

för omnibus dels grundavgift med *etthundrasextiofem* kronor dels ock tilläggsavgift med följande belopp:

om tjänstevikten icke överstiger femtusen kilogram *fyrtionio* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av tjänstevikten minskad med niohundra kilogram; samt

om tjänstevikten överstiger femtusen kilogram, *tvåtusennio* kronor för femtusen kilogram av tjänstevikten och *åttiotvå* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av återstående del av tjänstevikten;

d) för annan automobil, med ringar av annat ämne än mjuk kautschuk, med *etthundrasextiofem* kronor för varje påbörjat tal av etthundra kilogram av automobilens tjänstevikt;

e) för släpvagn:

om totalvikten understiger ettusen kilogram, med *etthundratjugu* kronor;

om totalvikten uppgår till ettusen men icke ettusenfemhundra kilogram, med *etthundraåttio* kronor;

om totalvikten uppgår till ettusenfemhundra men icke tvåtusen kilogram, med *tvåhundrafyrtio* kronor;

om totalvikten uppgår till tvåtusen men icke tretusen kilogram, med *trehundrasextio* kronor;

om totalvikten uppgår till tretusen men icke femtusen kilogram, med *sexhundra* kronor;

om totalvikten uppgår till femtusen men icke åttatusen kilogram, med *åttahundrafyrtio* kronor;

om totalvikten uppgår till åttatusen men icke elvatusen kilogram, med *ettusenåttio* kronor;

(Nuvarande lydelse)

om totalvikten uppgår till elvatusen men icke fjortontusen kilogram, med *åttahundraåttio* kronor; samt

om totalvikten uppgår till fjortontusen kilogram eller mera, med *ettusentvåhundra* kronor.

Det åligger — — — — — av skatten.

(Föreslagen lydelse)

om totalvikten uppgår till elvatusen men icke fjortontusen kilogram, med *ettusentrehundratjugu* kronor; samt

om totalvikten uppgår till fjortontusen kilogram eller mera, med *ettusenåttahundra* kronor.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968.

Att fordon, som vid registrering redovisas som lättviktsmotorcykel, tills vidare skall vara frikallat från skatt, framgår av övergångsbestämmelsen till förordningen den 28 september 1951 (nr 654) angående ändrad lydelse av 1, 2 och 5 §§ förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt.

Förslag

till

Lag

angående ändrad lydelse av 3 § lagen den 25 maj 1962 (nr 398)

om finansiering av folkpensioneringen

Härigenom förordnas, att 3 § lagen den 25 maj 1962 om finansiering av folkpensioneringen¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

Folkpensionsavgift skall utgå med *fyra* procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlægga avgift med sammanlagt högst *ettusentvåhundra* kronor. Därvid skall iakttas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, envar påföres pensionsavgift med *sexhundra* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda be-

*(Föreslagen lydelse)***3 §.**

Folkpensionsavgift skall utgå med *fem* procent av den avgiftspliktiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst med de begränsningar som nedan sägs.

Avgiftspliktiga, som samtaxeras, skola erlægga avgift med sammanlagt högst *ettusenfemhundra* kronor. Därvid skall iakttas, att om vardera har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, envar påföres pensionsavgift med *sjuhundrafemtio* kronor. Om endast den ene har en beskattningsbar inkomst överstigande femtontusen kronor, minskas i förekommande fall dennes avgift så att sammanlagda be-

¹ Senaste lydelse av 3 § se 1965:74.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

loppet av avgifterna ej överstiger *ettusentvåhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *ettusentvåhundra* kronor.

beloppet av avgifterna ej överstiger *ettusenfemhundra* kronor.

Annan avgiftspliktig än som avses i andra stycket skall erlägga avgift med högst *ettusenfemhundra* kronor.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 1967.

Äldre bestämmelser gäller alltså i fråga om folkpensionsavgift som påföres för år 1967 eller tidigare år.

Folkpensionsavgift för år 1968 påföres med fyra och en halv procent, dock högst med *ettusentrehundrafemtio* kronor. Härvid skall talen *ettusenfemhundra* och *sjuhundrafemtio* i 3 § utbytas mot *ettusentrehundrafemtio* och *sexhundra*sjuuttiofem.

Förslag

till

Förordning

angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947

(nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

*(Nuvarande lydelse)**(Föreslagen lydelse)*

4 §.

1 m o m. Från sammanlagda — — — fråga är.

Skattskyldig, som — — — kommunalskattelagen sägs.

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp *motsvarande* minst *en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten (summan av den skattskyldiges enligt denna förordning fastställda inkomster från olika förvärvskällor, minskad med avdrag enligt första stycket för underskott)*. *Avdraget må dock icke vid tillämpning av denna schablonregel beräknas till högre belopp än 2 250 kronor* eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt *till högre belopp än 4 500 kronor* eller, för den som under beskattningsåret varit

Avdrag enligt första stycket för kommunal skatt skall beräknas till ett belopp *av* minst 2 250 kronor eller, för makar som under beskattningsåret levt tillsammans, för dem båda gemensamt *minst* 4 500 kronor. För den som under beskattningsåret varit ogift (varmed jämställs änka, änkling eller fränskild) och haft hemmavarande barn under 18 år *medges* *likaså* *avdrag med minst* 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej

¹ Senaste lydelse av 4 § 1 mom. se 1966:275.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

ogift (varmed jämställes änka, änking eller fränskild) och haft hemmavarande barn under 18 år, till högre belopp än 4 500 kronor. Bestämmelserna i detta stycke skola icke äga tillämpning på fysisk person, som enligt vad därom är särskilt stadgat taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet, samt ej heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

heller på juridisk person annat än i fall som avses i 6 § 3 mom.

Har sådan — — — — — i fråga.

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1967 och tillämpas första gången vid 1968 års taxering.

Förslag

till

Lag

om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 50 § 2 mom. kommunalskattelagen den 28 september 1928 och punkt 2 av anvisningarna till 50 § samma lag¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

50 §.

2 m o m. För fysisk — — — — — kronor, bortfaller.

Finnes skattskyldigs — — — — — jämkning medgivits.

Om skattskyldigs — — — — — motsvarande tillämpning.

Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, skall — därest särskilda omständigheter icke till annat föranleda — anses *hava* haft sådan nedsatt skatteförmåga, *varom* i andra stycket *förmäles*.

Skattskyldig, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, skall — om särskilda omständigheter icke föranleda annat — anses *ha* haft nedsatt skatteförmåga *enligt* andra stycket. *Att bestämmelsen i andra stycket om visst högsta avdragsbelopp icke gäller vid fastställandet av avdrag i detta fall framgår av punkt 2 av anvisningarna.*

Vad härefter — — — — — beskattningsbar inkomst.

¹ Senaste lydelse av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § se 1964:70.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

Anvisningar

till 50 §.

2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med *ett belopp motsvarande vad han sålunda uppburit, dock högst 4 500 kronor*. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

2. Därest skattskyldig varit för sin försörjning helt beroende av vad han i form av folkpension uppburit, bör den taxerade inkomsten regelmässigt minskas med vad han sålunda uppburit, *även om det belopp som angives i 50 § 2 mom. andra stycket därigenom överskrides*. Om den skattskyldige mot låg avgift vistats å sjukhus eller annan anstalt eller om hans levnadskostnader rönt inverkan av annan därmed jämförlig omständighet, bör det belopp, varmed den taxerade inkomsten enligt vad nyss sagts må minskas, jämkas med hänsyn därtill.

Om skattskyldig — — — — — nedsatt skatteförmåga.
Därest folkpensionen — — — — — därtill föranleda.

Denna lag träder i kraft dagen efter den, då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling, och tillämpas första gången vid 1967 års taxering.

Förslag

till

Förordning

om ändrad lydelse av 68 § taxeringsförordningen

den 23 november 1956 (nr 623)

Härigenom förordnas, att 68 § taxeringsförordningen den 23 november 1956¹ skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

68 §.

För taxeringsnämnd — — — — — skattskyldiges namn.

I inkomstlängden antecknas särskilt

I inkomstlängden antecknas särskilt

dels i avseende å statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, samman-

dels i avseende å statlig inkomstskatt inkomst av olika förvärvskällor, medgivet avdrag för underskott å förvärvskälla, samman-

¹ Senaste lydelse av 68 § se 1961:628.

(Nuvarande lydelse)

räknad nettoinkomst, medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst med angivande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, enligt vilken skatten skall beräknas,

d e l s i	— — — — —	skall beräknas.
Uppgår den	— — — — —	icke uppkommer.
I förmögenhetslängden	— — — — —	beskattningsbara förmögenheten.
Närmare föreskrifter	— — — — —	Kungl. Maj:t.
Taxeringslängd underskrives	— — — — —	av denne.

(Föreslagen lydelse)

räknad nettoinkomst (*summan av inkomsterna av olika förvärvskällor, minskad med avdrag för underskott*), medgivna allmänna avdrag som icke avse underskott å förvärvskälla, taxerad och beskattningsbar inkomst med angivande tillika, där det ej framgår av längdens uppställning, av den punkt i 10 § 2 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, enligt vilken skatten skall beräknas,

Denna förordning träder i kraft den 1 juli 1967.

Till behandling i detta sammanhang har utskottet upptagit följande till bevillningsutskottet hänvisade *motioner*, nämligen

I) de likalydande motionerna I: 334 av herr *Strandberg* och fröken *Stenberg* samt II: 420 av herr *Petersson m. fl.*, vari hemställts,

1) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla att kungörelsen den 7 maj 1965 (nr 201) om statsbidrag till viss linjetrafik på landsbygden blir föremål för översyn före höstsessionen vid innevarande års riksdag, samt

2) att frågan om höjd fordonsskatt i vad den avser bussar upptages till prövning först sedan denna översyn har verkställts;

II) de likalydande motionerna I: 335 av herr *Strandberg* samt II: 397 av herrar *Bengtson* i Solna och *Ringaby*, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta att den höjda fordonsskatten endast skall avse kalenderåret 1968 samt att den skall rubriceras »Tillfällig höjd fordonsskatt avseende kalenderåret 1968»;

III) de likalydande motionerna I: 336 av herrar *Sundin* och *Axel Kristiansson* samt II: 410 av herr *Jonasson m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 7 måtte

1) i princip godta höjning av fordonsskatten så att statsverket redan för budgetåret 1967/68 tillföres en inkomstförstärkning av 300 milj. kronor i enlighet med vad som beräknats i propositionen, samt

2) i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t efter skyndsam prövning måtte förelägga årets höstriksdag förslag till sådan utformning av

fordonsbeskattningen, att hänsyn tages till den yrkesmässiga lastbilstrafikens och busstrafikens kostnadsläge i enlighet med vad som anförts i motionerna»;

IV) de likalydande motionerna I: 337 av herrar *Sundin* och *Per Jacobsson* samt II: 284 av fru *Nettelbrandt m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen vid sin behandling av Kungl. Maj:ts proposition nr 7 måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära förslag till nya bestämmelser rörande beskattningen av folkpensionärernas sidoförtjänster i syfte att undvika orimliga avbränningar på dessa»;

V) de likalydande motionerna I: 338 av herr *Tistad* och II: 425 av herr *Werbros*, vari hemställts, att riksdagen — med ändring av vad som föreslås i proposition nr 7 — måtte besluta, att för nedannämnda tobaksvaror, vilka införes i den ordning som avses i 1 § andra stycket förordningen om tobaksskatt eller i förordningen om rätt för resande m. fl. att införa varor tull- och skattefritt, skall, där tullfrihet ej åtnjutes, utgå tull med följande belopp:

Cigarrer och cigariller vägande per styck högst 3 g	1 st.	0: 20 kr.
Cigarretter vägande per styck mer än 0,85 g	1 st.	0: 20 kr.
Cigarretter vägande per styck högst 0,85 g	1 st.	0: 13 kr.
Andra slag av färdiga tobaksvaror	1 kg	75: — kr.

VI) de likalydande motionerna I: 339 av herr *Werner* och II: 407 av herr *Jansson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen — med bifall i övrigt till Kungl. Maj:ts förslag i propositionen nr 7 om ändring av 50 § kommunal-skattelagen jämte punkt 2 av anvisningarna till nämnda paragraf — måtte hemställa, att Kungl. Maj:t förordnar om anvisningar till de lokala skattemyndigheterna om en utvidgad tillämpning av ifrågavarande regler vid beviljande av extra avdrag för nedsatt skatteförmåga vid fall av sidoinkomster av ringare omfattning utöver folkpensionen;

VII) de likalydande motionerna I: 418 av herrar *Harry Carlsson* och *Eric Gustaf Peterson* samt II: 537 av herr *Jonsson m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhålla om utredning i syfte att undantaga sådana folkpensionärer, vilkas huvudsakliga inkomster utgöres av folkpension, från deklaraionsplikt eller att genomföra en väsentlig för-
enkling av deklaraionsförfarandet;

VIII) de likalydande motionerna I: 420 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 528 av herr *Bohman m. fl.*, vari hemställts, att riksdagen måtte

1) i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om utredning rörande möjligheterna att avskaffa skatteplikten för folkpensioner; samt

2) antaga följande

a) Förslag

till

lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370)

Härigenom förordnas, att 65 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 skall erhålla ändrad lydelse på sätt nedan angives samt att i nämnda lag skall införas en ny paragraf, benämnd 48 a §, av nedan angiven lydelse.

48 a §.

Vad i 48 § 2 mom. stadgas skall icke gälla skattskyldig fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela beskattningsåret och som enligt bestämmelserna i 3 § 1 och 2 mom. lagen om folkpensionering är ålders- eller invalidpensionär eller vars make är sådan pensionär. Denne äger att å den i hemortskommunen taxerade inkomsten åtnjuta kommunalt Ortsavdrag på sätt nedan sägs.

Skattskyldig, som under beskattningsåret varit gift och levt tillsammans med andra maken, åtnjuter, därest endast en av makarna är pensionär som i första stycket sagts, kommunalt Ortsavdrag med 6 400 kronor.

Därest sammanlevande makar båda är pensionärer enligt ovan, åtnjutes kommunalt Ortsavdrag med 8 000 kronor.

Gift skattskyldig, som under beskattningsåret icke levt tillsammans med andra maken, ävensom ogift skattskyldig (varmed jämställs änka, änking eller frånskild) äger, därest han haft hemmavarande barn under 16 år, likaledes åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med 8 000 kronor.

Annan skattskyldig än i andra, tredje eller fjärde stycket sagts äger åtnjuta kommunalt Ortsavdrag med 4 000 kronor.

Bestämmelser om Ortsavdrag enligt 48 § 2 mom. skola i tillämpliga delar avse jämväl avdrag enligt 48 a §.

65 §.

Fråga, huruvida skattskyldig är ålders- eller invalidpensionär och huruvida skattskyldig haft barn eller icke, liksom ock frågan om barns ålder skall bedömas efter förhållandena den 1 november året näst före taxeringsåret. Med barn avses jämväl styvbarn ävensom adopterat barn.

I fråga — — — följande beskattningsåret.

De för — — — make avlidit.

Har eljest — — — för taxeringen.

De för — — — haft barn.

(Se vidare anvisningarna)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1968, dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1968 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

b) Förslag

till

förordning om ändrad lydelse av 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt

Härigenom förordnas, att 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 om statlig inkomstskatt skola erhålla ändrad lydelse på sätt nedan anges.

8 §.

Skattskyldig fysisk — — — 1 mom. kommunalskattelagen.

Vad i 48 § 2 och 3 mom., 48 a § samt 49 § kommunalskattelagen stadgas angående kommunalt Ortsavdrag skall äga motsvarande tillämpning beträffande statligt Ortsavdrag.

10 §.

1 mom. Statlig inkomstskatt — — — angivna grundbelopp.

För skattskyldig, som åtnjuter statligt Ortsavdrag med belopp, som beräknats med ledning av 48 § 2 mom. andra eller tredje stycket kommunalskattelagen eller 48 a § andra, tredje eller fjärde stycket samma lag och som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, utgör grundbeloppet:

när den — — — beskattningsbara inkomsten;

när den — — — 65 % av återstoden.

För annan — — — 65 % av återstoden.

Ändå att — — — denna inkomstdel.

Med familjestiftelse — — — ekonomiska intressen.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968; dock att äldre bestämmelser fortfarande skola gälla i fråga om 1968 års taxering samt i fråga om eftertaxering för år 1967 eller tidigare år.

IX) de likalydande motionerna I: 561 av herr *Hilding* samt II: 714 av herrar *Jonsson* och *Jönsson* i Ingemarsgården, vari hemställts,

»1) att riksdagen måtte besluta att maximigränsen för det s. k. extra avdraget vid inkomsttaxeringen måtte upphävas provisoriskt även för i motionerna nämnda grupper av pensionärer, samt

2) att utskottet måtte utarbета erforderlig lagtext»;

X) de likalydande motionerna I: 563 av herr *Kaijser* och II: 719 av fröken *Ljungberg m. fl.*, vari hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att Kungl. Maj:t måtte genom tilläggsdirektiv till handikapputredningen ge denna i uppdrag att närmare undersöka frågan om de handikappades skatteproblem, närmast i vad avser rätt till avdrag för de handikappades särskilda kostnader för inkomstens förvärvande samt frågan om extra avdrag på grund av deras högre levnadskostnader»;

XI) de likalydande motionerna I: 581 av herrar *Stefanson* och *Lundberg*

samt II: 722 av herr *Magnusson* i Borås *m. fl.*, vari hemställt, att riksdagen måtte antaga det i propositionen nr 7 framlagda förslaget till förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt med den ändring att ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande lydelse.

Denna förordning träder i kraft den 1 mars 1967. I samband med ikraftträdandet skall följande iakttagas.

1. Med den inskränkning som följer av andra stycket äger förordningen icke tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som skett före den 12 januari 1967 eller varom före nämnda dag slutits skriftligt avtal, vari vederlaget blivit till beloppet fastställt. Vad nu sagts om verkan av skriftligt avtal gäller även i fråga om införsel till riket, om den, för vars räkning införseln sker, före den 1 april 1967 till generaltullstyrelsen skriftligen anmält sin avsikt att återropa avtalet vid införseln. Förordningen äger ej heller tillämpning i fråga om sådant tillhandahållande genom postverkets försorg av periodiska publikationer, för vilket vederlag influtit till postverket före den 1 mars 1967, även om vederlaget först därefter kommer mottagaren till godo.

Avser ett före den 12 januari 1967 slutet skriftligt avtal, vari vederlaget blivit till beloppet fastställt, tillhandahållande inom riket av tjänsteprestation som anges i 11 § förordningen om allmän varuskatt, äger 14 § i dess nya lydelse tillämpning på tjänsteprestationen från och med den dag — dock tidigast den 1 mars 1967 — då avtalet skulle upphöra att gälla om det med iakttagande av gällande uppsägningsvillkor uppsagts den 1 februari 1967. Motsvarande gäller tillämpningen av bestämmelserna om uthyrning i 18 § 3 mom.

2. Bestämmelserna i första punkten om skriftligt avtal äga tillämpning även på avtal, vari skriftlig viljeförklaring föreligger från endast den ena parten, om avtalet fullgöres i enlighet med denna viljeförklaring.

Kan enligt avtalet vederlag som anges med bestämt belopp ändras om kostnadsändring eller dylikt inträffar, anses vederlaget likväl fastställt till beloppet, om vederlaget utgår utan ändring eller ändras endast i enlighet med bestämmelse i avtalet om ändring i anslutning till ändring i officiellt index eller, i fråga om entreprenadarbete eller motsvarande, i kollektivavtal.

3. Förordningen äger icke tillämpning å den redovisning av preliminär allmän varuskatt som skall ske under mars månad 1967.

4. Omfattar redovisningsperiod eller beskattningsår tid såväl före som efter det denna förordnings bestämmelser skola tillämpas, gälla följande särskilda bestämmelser.

Särskild deklaration för preliminär allmän varuskatt skall avgivas dels för den del av redovisningsperioden som avser tid före utgången av februari månad 1967, dels för återstoden av redovisningsperioden.

Vid taxering till allmän varuskatt skall skattepliktig omsättning, med

tillämpning av 28 § andra stycket förordningen om allmän varuskatt, anges särskilt för tid före utgången av februari månad 1967 och särskilt för tid därefter.

I fråga om taxering till allmän varuskatt för försäljning och uttag av produkter från jordbruksfastighet gälla de särskilda bestämmelser som Kungl. Maj:t meddelar.

5. Fordras eljest särskilda bestämmelser i fråga om denna förordnings ikraftträdande, äger Kungl. Maj:t meddela sådana bestämmelser.

XII) de likalydande motionerna I:586 av herr *Sundin* samt II:703 av herrar *Boo* och *Dahlgren*, vari hemställts, »att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag angående införande av ett särskilt schablonavdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt, motsvarande det avdrag för kommunalutskylder, som av Kungl. Maj:t föreslagits årets riksdag, i enlighet med vad i motionerna anförts»;

XIII) de likalydande motionerna I:587 av herr *Wallmark m.fl.* samt II:699 av herrar *Asp* och *Hedin*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om ändring av Kungl. Maj:ts förslag till förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen om automobilskatt i enlighet med vad i motionerna angivits»;

XIV) de likalydande motionerna I:588 av herr *Werner* och II:709 av herr *Hermansson m.fl.*, vari bl. a. hemställts, att riksdagen måtte avslå Kungl. Maj:ts förslag till ändring i förordningen om allmän varuskatt;

XV) de likalydande motionerna I:684 av fru *Lindström m.fl.* och II:851 av herr *Wahlund m.fl.*, vari hemställts, att motionerna överlämnas till vederbörande utskott för att av dem tagas i beaktande vid överläggning inom utskotten angående behandlingen av det stora frågekomplex som u-lands-hjälpen utgör;

XVI) motionen II:733 av herr *Rubin*, vari hemställts, att riksdagen måtte antaga följande förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om skatt på tobaksvaror:

Härigenom förordnas, att 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) erhåller följande ändrade lydelse.

Varuslag	2 §.			Belopp för	
	Vikt för 1 st gram			1 st öre	1 kg kronor
Cigarrer och cigariller	Grupp	I	t. o. m. 1,7	14,5	
		II	över 1,7 t.o.m. 3,0	17,0	
		III	» 3 » 5,0	17,8	
		IV	» 5	21,8	
Cigarretter	Grupp	I	t. o. m 0,85	13,9	
		II	över 0,85	18,4	
Röktobak				74,25	
Tuggtobak				30,00	
Snus				11,10	

Anm. Förslaget till ändrad lydelse av cigarretter grupp I och II hänför sig till KF den 9 april 1965 (nr 79).

XVII) motionen II: 737 av herrar *Rubin* och *Sjöholm*, vari hemställts, »att riksdagen måtte, i samband med behandlingen av det föreliggande förslaget om höjning av den allmänna omsättningsskatten, uttala som sin mening att en differentiering av den allmänna omsättningsskatten nu bör ske mellan nödvändighetsvaror och andra artiklar, så att omsättningsskattehöjningen ej drabbar de förra».

De ovan under I upptagna motionerna I: 334 och II: 420 har hänvisats till statsutskottet såvitt avser punkt 1) i motionernas hemställan och i övrigt till bevillningsutskottet.

De ovan under XV angivna motionerna I: 684 och II: 851 har hänvisats jämväl till statsutskottet, bankoutskottet och lagutskottet.

Såvitt avser de under XIV upptagna motionerna I: 588 och II: 709 behandlar utskottet i förevarande betänkande endast yrkandet om avslag på förslaget om höjning av den allmänna varuskatten. Övriga yrkanden i motionerna kommer att behandlas av utskottet i andra sammanhang.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framställda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 334, I: 335, I: 338, I: 420, I: 586, I: 587, I: 684, II: 284, II: 407, II: 410, II: 537, II: 709, II: 714, II: 719, II: 722, II: 733 (II: 612) och II: 737.

Rörande motiveringen för de i propositionen framlagda förslagen hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker på nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Den allmänna varuskatten, s. 13—16.

Tobaksskatten, s. 16—17.

Motorfordonsskatten, s. 17—19.

Kommunalskatteavdraget, s. 19—21.

Extra avdrag vid inkomstbeskattningen för folkpensionärer, s. 21—23.

Sammanfattning, s. 23.

Motionerna

Den allmänna varuskatten

Motionärerna i *motionerna I: 581* och *II: 722* framhåller, att de bestämmelser som reglerar ikraftträdandet har fått en helt annan utformning än då tidigare höjningar av den allmänna varuskatten ägt rum. Resultatet av de föreslagna bestämmelserna skulle bli att beställare i många fall skulle drabbas av en prishöjning genom den höjda beskattningen, trots att beställningen skett innan propositionen framlades för riksdagen. Detta har departementschefen funnit sig kunna bortse från med den motiveringen att

skriftliga avtal på området numera regelmässigt innehåller klausuler, som möjliggör prisändring vid t. ex. en höjd beskattning. Bortsett från att detta påstående inte stämmer helt med de verkliga förhållandena — tvärtom har hittillsvarande praxis beträffande övergångsbestämmelserna gjort sådana klausuler mindre nödvändiga — gäller det sagda över huvud taget inte inköp från utlandet. Det bör också framhållas att det ingalunda alltid blir fråga om en så begränsad höjning som från 10 till 11 %. Då det gäller uthyrningsavtal kommer i ett ingalunda obetydligt antal fall höjningen att drabba sådana uthyrningsavtal som hittills träffats av 4 % skatt. Inte minst i sistnämnda fall saknar de skattskyldiga ofta helt möjligheter att ta ut en höjd skatt av kunderna. Motionärerna föreslår därför att den praxis som utbildats på området bibehålles och att övergångsbestämmelserna utformas efter samma linjer som vid 1965 års höjning av skattesatsen.

Yrkandet om avslag på den föreslagna höjningen av den allmänna varuskatten motiveras i *motionerna I: 588* och *II: 709* med att kampen mot prisstegringarna måste göras till grundlinje för den ekonomiska politiken. Inflationen urholkar barnbidragen och andra sociala förmåner liksom löneförbättringarna, vilka i följd för stora grupper var ganska små. Den slår hårdast mot låglönegruppernas standard, fördyrar produktionen och försämrar konkurrensförhållandena gentemot utlandet. Å andra sidan påskyndar den tillväxten av de stora förmögenheterna, placerade i sakvärden, och vidgar inkomst- och förmögenhetsklyftorna i samhället. Regeringens utspel inför årets riksdag kan enligt motionärernas mening inte betecknas som något kampprogram mot inflationen. Visserligen är budgeten »stram» i den meningen att utgiftsökningen på de flesta områden är mycket restriktiv. Men prisstegringarna påskyndas, bland annat genom en ny höjning av omsättningsskatten. Motionärernas inställning är att det för de breda lagren av löntagare, inte minst låglönegrupper och barnfamiljer, är viktigast att stoppa pris- och hyresstegringarna samt trygga och förbättra den reala levnadsstandarden.

Det statliga skattetrycket är högt och den kommunala utdebiteringen visar en oroande utveckling. Å andra sidan är det tydligt att det statsfinansiella läget nödvändiggör ökade statsinkomster utöver vad som beräknas inflyta med nuvarande skattesatser. Frågan blir då vilka av de av regeringen föreslagna skattehöjningarna som kan accepteras och vilka som bör ersättas av ökade skatteuttag på andra områden, allt i förhållande till vad som samtidigt föreslås i total ökning eller minskning på budgetens utgiftssida. Av bland annat skäl som förut nämnts anser motionärerna inte att någon höjning av omsättningsskatten bör ske i nuvarande läge. Den är inte förenlig med en effektivare kamp mot prisstegringarna på skilda områden.

I *motionen II: 737* aktualiseras önskemålet om en differentiering av omsättningsskatten beträffande nödvändighetsvaror och varor som kan be-

tecknas såsom överflöds- eller lyxartiklar. Särskilt för de mindre inkomsttagarna har omsättningsskatten nu blivit en kännbar pålaga på livets nödort. Självfallet medför en sådan differentiering betydande administrativa besvärligheter. Principen har dock godtagits i fråga om investeringsvaror varför en reform av detta slag inte är ogenomförbar. Efter hand som omsättningsskatten stiger gör sig kravet på en differentiering mer gällande. I första hand torde livsmedel böra undantas från skattehöjningarna, eventuellt kan även andra varugrupper särskiljas. Detta spörsmål påkallar noggrant övervägande innan omsättningsskatten ånyo höjes.

Tobaksskatten

Schablontullarna på tobaksvaror bör om möjligt — framhålls i *motionerna I: 338* och *II: 425* — vara så avvägda att det inte blir lönande att införa tobaksvaror mot erläggande av sådan tull. De bör därför motsvara summan av tull, tobaksskatt och den allmänna varuskatt som skulle utgå om inköpskett till verkligt »skattefritt» pris. Enär detta kan vara svårt att fastställa, kan man i stället beräkna den allmänna varuskatten på detaljhandelspriset på ett representativt svenskt fabrikat i varje varu- eller skattegrupp. Denna metod ger i allmänhet ett något lägre ehuru fullt nöjaktigt resultat. I följande tablå göres en sådan beräkning.

Varuslag	Enhet	Svenskt detalj- pris	Tull	Tobaks- skatt	Allmän varu- skatt	Summa tull o skatt	Schablon- tull enl. prop.
		öre	öre	öre	öre	öre	öre
Cigarretter:							
grupp I	1 st.	15,5	1,2	9,9	1,5	12,6	12
» II	1 st.	22,5	2,1	15,4	2,2	19,7	18
Cigarrer och cigariller:							
grupp I	1 st.	30,0	3,3	10,5	3,0	16,8	18
» II	1 st.	37,0	6,4	13,5	3,7	23,6	
» III	1 st.	67,5	13,1	15,4	6,7	35,2	40
» IV	1 st.	70,0	17,7	20,8	7,0	45,5	
		kr.	kr.	kr.	kr.	kr.	kr.
Röktobak	1 kg	102:—	9: 75	58:—	10: 20	77: 95	70:—
Tuggtobak	1 kg		fri	21: 60			
Snus	1 kg		fri	9: 10			

Med hänsyn till vad ovan sagts bör schablontullarna i förekommande fall höjas, så att de motsvarar den i tablån beräknade summan av tull och skatt. Cigarrer och cigariller, som i fråga om tobaksskatten är indelade i fyra grupper, är med avseende på schablontullen indelade i endast två grupper med en viktgräns vid 3 g. Här måste schablontullen fastställas genom interpolation mellan de sammanlagda skattesatserna i respektive skattegrupper. Be-

träffande röktnobak, tuggtobak och snus, som i schablontullhänseende sammanförts i en gemensam grupp, bör schablontullen bestämmas uteslutande med hänsyn till röktnobak. Tuggtobak och snus är i förevarande avseende helt irrelevanta.

I *motionen II: 733*, där en höjning av tobaksskatten utöver vad som föreslagits i propositionen förordas, hänvisar motionären i fråga om motivering till *motionen II: 612*. I sistnämnda motion hemställs om ett sammanlagt anslag på 1,06 miljarder kronor till u-landshjälp, motsvarande en procent av bruttonationalprodukten.

För finansiering av de begärda anslagen erfordras olika åtgärder. Framför allt bör enligt motionärens mening lyxskatt läggas på den konsumtion, som vi har lättast att avvara och som dessutom starkt försämrar vår betalningsbalans, nämligen på bilar med inköpspris över 20 000 kronor, parfym, kosmetika, grammofonskivor o. d. Den starkt ökade användningen av engångsglasförpackningar, som dessutom så starkt bidrar till nedskräpningen av naturen, bör beskattas. Tobaksskatten bör höjas utöver vad regeringen föreslagit.

Ett allmänt u-lån bör tecknas, som bidrar till uppnående av den äskade summan. Därtill bör ett u-landsfrimärke utges, på samma sätt som det utgivits frimärken till förmån för cancerfonden.

I förhållande till statsverkspropositionen innebär vad här föreslagits ökade utgifter med 656 miljoner kronor. Av detta belopp kan 300 miljoner täckas genom det föreslagna u-lånet. Återstoden 356 miljoner täckes genom de ovan föreslagna konsumtionsskattehöjningarna, av vilka den höjda tobaksskatten beräknas ge 240 miljoner kronor, motorfordonsskatten 40 miljoner kronor och den särskilda varuskatten 75 miljoner kronor. Frammärksserien torde kunna inbringa ca 5 miljoner kronor.

Motorfordonsskatten

I *motionerna I: 334* och *II: 420* erinras om att enligt riktlinjerna för den statliga trafikpolitiken utgår särskilt statsbidrag till busslinjetrafik på landsbygden. Ersättningen är begränsad till vad som svarar mot två kronor per vagnmil bidragsgrundande trafikarbete, varvid med sådant trafikarbete menas vad som motsvarar en daglig dubbeltur på varje i icke ekonomiskt bärkraftig landsbygdslinje ingående vägsträcka. Begränsningen till två kronor per vagnmil har kvarstått oförändrad sedan statsbidrag i dessa former första gången blev tillgängliga under budgetåret 1961/62. Författningen föreskriver emellertid att bidraget, dock endast om synnerliga skäl föreligger, må överstiga vad som svarar mot två kronor per vagnmil. Utvecklingen i busslinjetrafiken, såsom den återspeglar sig i den hittillsvarande bidragsgivningen, visar emellertid på kontinuerligt ökade underskott i den trafik det här gäller.

Möjligheten till förhöjt bidrag har begagnats i fråga om 43 av totalt 471

bifallna bidragsansökningar. I övriga fall har tvåkronorsregeln praktiskt taget genomgående varit avgörande för beräkningen av bidragsbeloppets storlek. Mycket stora icke bidragstäckta underskott har alltså kvarstått, vilket i sin tur gjort det nödvändigt för trafikutövarna att inskränka eller helt upphöra med driften på många linjer.

Situationen för linjetrafiken på landsbygden har sålunda alltmer förvärrats och för stora delar av landet föreligger därmed ett akut hot mot transportförsörjningen. Detta till trots har den trafikverksamhet det här gäller kommit att förorsakas ytterligare kostnader av förra årets riksdag. Den då beslutade höjningen av beskattningen på bensin och motorbrännolja med 5 öre per liter, som för den yrkesmässiga busstrafiken i dess helhet har beräknats medföra ökade driftkostnader med ca 5 mkr. per år, betyder enbart för de trafikrörelser, som under budgetåret 1965/66 erhöll statsbidrag för sin verksamhet, en ökad årskostnad med i runt tal 2,5 mkr. I proposition nr 7 till årets riksdag har nu framlagts förslag om höjning av automobilskatterna med genomgående 50 procent. Denna ytterligare beskattning skulle öka den yrkesmässiga busstrafikens årskostnader med över 10 mkr. och förorsaka enbart de nyssnämnda trafikrörelserna driftkostnadsökningar med nära 6 mkr. per år.

Motionärerna finner det vara helt orimligt och i strid med målsättningen för trafikpolitiken att man genom beslut av två på varandra följande riksdagar pålägger trafikrörelser, åt vilka statsbidrag kan utgå inom en föreslagen anslagsram av 7,0 mkr., ökade årskostnader med ungefär 8,5 mkr. Det är dessutom att märka, att den övervägande delen av den busslinjetrafik, som bedrivs av trafikrörelser för vilka statsbidrag i den angivna formen ej kan komma i fråga, utgöres av i kommunal eller annan regi bedriven lokaltrafik i städer och större samhällen. Även för denna trafik har man totalt sett att räkna med stora årliga driftunderskott, som i regel måste täckas med kommunalskattemedel.

Motionärerna anser med hänsyn till det anförda att övervägande skäl talar för ändrade regler för statsbidragsgivningen till olönsam linjetrafik på landsbygden.

Motionärerna i *motionerna I: 335* och *II: 397* erinrar om att den senaste långtidsutredningen har beräknat, att vägtrafikens andel av de totala transporterna kommer att öka. Sålunda har beräknats, att personbilar och busar 1970 kommer att svara för 92 å 93 % av det inrikes persontransportarbetet mot 89 % 1964. Motsvarande siffror för godstrafikens del är 45 % mot 38 %. Dessa förändringar i godstrafiken medför att järnvägens andel sjunker från 51 % 1964 till 45 % 1970.

De pågående utredningarna om bilskatter och väggkostnader kommer att fortsätta sitt arbete under året, och nu kan ej heller anges, om bilismens totala skattebörda skall ökas eller ej. För närvarande uttas fordons- och

drivmedelsskatter samt dessutom en trafikomläggningsskatt. Dessa skatter, varav den senare skall upphöra med detta budgetårs utgång, specialredovisas. Däremot redovisas energiskatt, acciser och den 1966 beslutade extraskatten på drivmedel i den allmänna budgeten. Såväl sistnämnda skatt som den förhöjda fordonsskatten kommer att innebära bördor på bilismen i storleksordningen 600 milj. kr. Trafikpolitiskt sett innebär det en konkurrensförskjutande effekt med hänsyn till den beräknade utvecklingen av denna trafik.

Fordonsskattehöjningen är vidare onödig ur den synpunkten, att de specialdestinerade skatterna på fordon och drivmedel redan nu är så höga att någon höjning ej är nödvändig för att täcka vägväsendets behov för byggande och underhåll under 1968.

Den höjda fordonsskatten får trots specialdestineringen ses som en tillfällig påлага betingad av nuvarande statsfinansiella läge. Det är därför rimligt, att skatten får en rent temporär utformning och endast uttas under år 1968. Sedan bör det vara möjligt att bedöma, om kostnadsansvarighetsprincipen motiverar ett visst uttag.

En inkomstförstärkning genom höjd fordonsskatt finner motionärerna i *motionerna I: 336* och *II: 410* vara nödvändig i nuvarande statsfinansiella läge. De anser sig dock kunna konstatera, att förslagets utformning knappast kan ha varit föremål för någon mera noggrann prövning. Skattehöjningen skulle drabba den yrkesmässiga lastbilstrafiken särskilt hårt. För vanliga personbilar skulle skattehöjningen stanna vid 5—10 %, medan den för lastbilar skulle bli i allmänhet 40—50 %. När fordonsskatten för en lastbil höjs från 8 000 kr. till cirka 12 000 kr. blir det givetvis en avsevärd kostnadsfördyring. Den yrkesmässiga lastbilstrafiken har redan tidigare varit hårt pressad av ett högt kostnadsläge. Många lastbilsägare kan befaras komma i den situationen att de inte kan fortsätta med sin näringsutövning. Även för busstrafiken medför propositionens utformning allvarliga konsekvenser. Generellt kan sägas att näringslivet och glesbygderna skulle drabbas särskilt hårt.

För närvarande pågår en översyn av vägtrafikbeskattningen genom 1965 års bilskatteutredning. Utredningsarbetet väntas inte kunna avslutas förrän tidigast under 1968. Då fordonsskattehöjningen skall träda i kraft först 1968 hade det alltså varit god tid att underkasta frågan om skattehöjningens fördelning på olika fordonskategorier en noggrann prövning, vilket lämpligen kunde ske inom bilskatteutredningen. Det är knappast troligt att skattehöjningen då fått den i propositionen föreslagna utformningen.

Det är, såsom framhållits, naturligtvis ofrånkomligt, att en inkomstförstärkning av den i propositionen beräknade storleken måste tillföras statsverket via fordonsskatten. Men utformningen bör göras på sådant sätt, att lastbilstrafiken inte drabbas av så hårda konsekvenser som skulle bli fal-

let med förslaget i propositionen. Det bör uppdras åt bilskatteutredningen att överväga en sådan utformning av fordonsskatten. Denna översyn måste ske så skyndsamt att förslag kan föreläggas årets höstriksdag.

I *motionerna I: 587* och *II: 699* vänder motionärerna sig mot att uppräkningsen av skattesatserna för motorfordonen genomgående sker med samma procenttal, 50 %. Fördelningen mellan drivmedels- och fordonsskatt skiljer sig väsentligt mellan personbilar och andra lätta fordon på ena sidan och tunga fordon på den andra. Skatteförslaget innebär därför i själva verket en radikal omfördelning av skattebördan. Medan skatteökningen sålunda för personbilar som regel endast torde uppgå till mellan 10 och 15 % av den totala bensin- och drivmedelsskatten, trafikomläggnings skatten ej inräknad, drabbas de tyngre fordonen, för vilka den viktsprogressiva fordonsskatten dominerar, av skattehöjningar på uppskattningsvis mellan 30 och 35 %.

Denna skattehöjning för den tunga trafiken drabbar därtill direkt näringslivets och samhällets transportkostnader. Enligt tillgängliga beräkningar krävs taxeeökningar inom åkerinäringen på mellan 2 och 8 % beroende på fordonens utrustning och körningarnas karaktär. Kostnadsökningen är särskilt markant för vissa transporter med specialfordon med tungt karosseri, tippor, lastapparater etc. Inte minst torde exportindustrierna komma att drabbas då transporterna exempelvis för virke och malm ingår som en betydande, ofta dominerande, del av produktionskostnaden.

Med anledning av vad som sålunda anförts föreslås att motorfordons skatten utformas så att den starka viktsprogressiviteten i den föreslagna skatteskalen reduceras. Då detta av statsfinansiella skäl ej synes kunna ske utan kompensation på inkomstsidan förordas i stället en något större höjning av skatten för de lätta fordonen, förslagsvis med 60 % i stället för av finansministern föreslagna 50 %.

De ytterligare kostnadsstegringar som härigenom skulle komma att drabba personbilsägarna skulle för drygt 70 % av bilägarna inte uppgå till mer än 15 kr. per år, för drygt 90 % inte mer än 23 kr. per år. Däremot skulle skatten på tyngre fordon med exempelvis 7 resp. 10 tons tjänstevikt i jämförelse med finansministerns förslag kunna reduceras med 11 resp. 14 %.

Motionärerna föreslår därför att skattesatserna för lastbilar i intervallet upp till 3 tons tjänstevikt ökas på samma sätt som för personbilarna med 60 %. Grundavgiften för fordon med 900 kg tjänstevikt skulle härigenom komma att uppgå till 176 kr. och tilläggsavgiften till 59 kr. för varje tillkommande 100-tal kg.

För lastbilar med 3 000 kg tjänstevikt skulle tilläggsavgiften uppgå till 1 239 kr. för att därefter öka med 80 kr. för varje påbörjat ytterligare 100-tal kg.

För lastbilar med 7 000 kg tjänstevikt skulle tilläggsavgiften uppgå till 4 439 kr. för att öka med 150 kr. för varje påbörjat ytterligare 100-tal kg.

Gjorda beräkningar visar att de föreslagna ändringarna av finansministerns förslag fullt ut motsvaras av de föreslagna ökningarna för de lättare fordonen.

Kommunalskatteavdraget

Som motivering för utredningsyrkandet i *motionerna I: 586* och *II: 703* framhåller motionärerna angelägenheten av att de lägre inkomsttagarna tillgodoses i första hand. Härvid måste uppmärksammas att den kommunala beskattningen är den mest betungande i lägre inkomslägen. Utvecklingen har på senare tid varit ogynnsam för personer med förhållandevis små inkomster. Sålunda var den genomsnittliga kommunala utdebiteringen i början av 1950-talet ca 10 kr. per skattekrona, medan den nu stigit till 18,70 kr. Ökningen är alltså närmare 90 procent.

Det effektivaste sättet att bereda de lägre inkomstgrupperna lättnader i beskattningen synes vara att vid den för dem tyngsta beskattningen, kommunalbeskattningen, införa ett schablonavdrag motsvarande det schabloniserande kommunalskatteavdraget vid den statliga beskattningen. En dylik avdragsrätt kommer emellertid att medföra betydande inkomstbortfall för kommunerna. Då inkomstbortfallet därjämte skulle bli störst i kommuner med lågt skatteunderlag per invånare räknat, måste det anses självklart att staten måste kompensera kommunerna för bortfallet.

Extra avdrag vid inkomstbeskattningen för nedsatt skatteförmåga m. m.

Till stöd för utredningsyrkandet rörande folkpensionärernas sidoinkomster anföres i *motionerna I: 337* och *II: 284* bl. a. följande. Där är svårt att enbart på grundval av de upplysningar som lämnas i propositionen räkna ut vilken verkan förslaget får på marginalbelastningen på folkpensionärernas sidoinkomster. Reformen har tydligen endast karaktär av provisorium. Enbart schabloniseringen av kommunalskatteavdraget är emellertid inte tillräcklig för att åstadkomma rimligare förhållanden på området. Denna reform kommer inte pensionärer till godo i önskvärd utsträckning om de har en mindre sidoförtjänst, eftersom denna läggs på toppen av folkpension och inkomstprövade förmåner, vilket gör att det schabloniserade avdraget är konsumerat. Reformen påverkar dessutom inte kommunalskatten. Detta har finansministern uppmärksammat och föreslår ändring av det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga efter särskild prövning av taxeringsnämnderna. Syftet är att undvika att skatt utgår om pensionärerna endast har folkpensionsförmåner. Har de även sidoinkomst skall det extra avdraget justeras i lämplig omfattning.

Reformförslagen är sammantagna inte övertygande. Även med den nya ordningen kommer marginalbelastningar på uppemot 100 procent sanno-

likt inte att kunna undgå i vissa inkomstlagen. Detta är inte godtagbart. Finansministern har lämnat ganska fria händer för taxeringsnämnderna att bestämma storleken av det extra avdraget. Taxeringsnämnderna skall dock hålla sig inom nuvarande bestämmelsers ram. Det är inte säkert att alla taxeringsnämnder har tillräcklig kännedom om det invecklade system som medför avbränningar av orimlig storlek på pensionärernas sidoinkomster. Finansministerns propå om att nämnderna skall ha fria händer kan — åtminstone innan riksskattenämnden fastställt vägledande anvisningar — leda till betydande orättvisor beroende på att taxeringsnämnderna får antas ha varierande kunskap om de faktiska förhållandena.

I *motionerna I: 339* och *II: 407* framhålles att det enligt förslaget i propositionen skall ankomma på de lokala taxeringsmyndigheternas prövning hur stort extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, som skall medges om vederbörande har sidoinkomst. Med hänsyn till den hittillsvarande tillämpningen av riksskattenämndens anvisningar om avdrag för nedsatt skatteförmåga kan det befaras, att syftet med det nu framlagda förslaget otillfredsställande uppfylles och att tillämpningen blir högst varierande. Det hade ur alla synpunkter varit önskvärt, om preciserade förslag hade kunnat framläggas. I propositionen uttalas att det föreliggande förslaget i avvaktan på resultatet av pågående undersökningar inom finansdepartementet är att betrakta som ett provisorium. Det är önskvärt att detta blir kortvarigt och att förslag till nya regler snarast blir utarbetade. Enligt motionärernas mening bör riksdagen understryka att syftet med förslagen är att uppnå en generösare tillämpning av bestämmelserna om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga, då sidoinkomster utöver folkpensionen förekommer. Kungl. Maj:t bör på lämpligt sätt delge de lokala taxeringsmyndigheterna motsvarande anvisningar.

I *motionerna I: 418* och *II: 537* framhåller motionärerna, att avsikten med förslagen i propositionen är att folkpensionärer utan annan inkomst än folkpension skall vara befriade från skatt. Emellertid skall även dessa pensionärer avge sedvanlig inkomstdeklaration, och deklarationsplikten kommer för denna grupp att framstå som tämligen meningslös. Ingen skatt påföres dem, men de måste varje år fylla i deklarationsblanketter. Efter vederbörlig granskning av deklarationen utsändes debetsedel utan att någon skatt debiterats. Taxeringsmyndigheterna har alltså ett väsentligt arbete med dessa deklarationer utan att därav följer några skatteinkomster för samhället. För denna grupp pensionärer, som torde kunna uppskattas till ca 500 000, medför deklarationsförfarandet många gånger bekymmer, då man måste anlita hjälp. Det borde finnas möjligheter att genomföra väsentliga förenklingar i deklarationsförfarandet för denna kategori medborgare. Därigenom skulle taxerings- och uppbördsmyndigheter befrias från en mängd arbete. Det kan visserligen sägas att samma problemställning

även kan gälla personer, vilka inte uppnått folkpensionsåldern men som lever på ett existensminimum. Men denna grupp kan vara svårare att avgränsa, då dess inkomstförhållanden kan variera år från år. Om folkpensionärerna inte kan helt befrias från deklaraionsplikt bör enligt motionärernas mening i vart fall deklaraionsförfarandet kunna förenklas väsentligt.

Som motivering för lagstiftningsyrkandena i *motionerna I: 420* och *II: 528* anföres i huvudsak följande. I den mån en folkpensionär skaffar sig inkomst utöver ett ganska obetydligt bottenbelopp minskas det extra avdraget för nedsatt skatteförmåga, vilket betyder att den beskattningsbara inkomsten stiger snabbare än årsinkomsten. Resultatet kan för folkpensionären bli att han drabbas av en marginalskatt, som är avsevärt hårdare än personer med vida högre inkomster har att räkna med. På grund härav förlorar folkpensionärerna ofta lusten att skaffa sig avlönat arbete. Statsmakterna bör inte genom sina åtgärder lägga psykologiska hinder i vägen för den pensionär, som önskar tillfredsställa sitt behov av sysselsättning. För att råda bot på nuvarande missförhållanden föreslår motionärerna, att ortsavdraget för ålders- och förtidspensionärer fastställs till 4 000 kr. för ensamstående pensionär, 6 400 kr. för äkta makar, varav en är pensionär, och 8 000 kr. för makar som båda är pensionärer.

En näraliggande lösning skulle vara att göra folkpensionen skattefri. Härför talar även principiella skäl. En fast princip för beskattningen i samband med försäkringar har i vårt land varit antingen att avdrag ej medgivits för betalda premier, i vilket fall utfallande försäkringsbelopp ej beskattats, eller också att erlagda premier fått avdragas, varvid utfallande försäkringsbelopp tagits upp till beskattning. För pensionsförsäkringar över huvud taget, därmed också för folkpensioneringen, har den senare metoden tidigare tillämpats. Syftet härmed har varit att på ett så långt möjligt rättvist sätt fördela en skattskyldigs inkomster på de år då de faktiskt åtnjutes. Denna princip är lika motiverad vid en socialförsäkring sådan som folkpensioneringen. Även här utgår premier, kallade avgifter. Att inte lika höga avgifter uttages av alla och den utfallande pensionen sålunda ej står i relation till de inbetalda avgifterna, sammanhänger med den sociala karaktären hos folkpensionsförsäkringen. I princip är avgiftssystemet upplagt så, att den som anses ha tillräcklig betalningsförmåga får betala full avgift, medan de som har en lägre betalningsförmåga får hjälp av samhället till resten av avgiften. På grund av beslut av 1964 års riksdag är folkpensionsavgiften numera icke avdragsgill. En följd härav borde vara att utfallande folkpension ej betraktas som skattepliktig inkomst. Det förda principresonemanget gäller närmast den av staten utgivna folkpensionen. De kommunala bostadstilläggen har nämligen, trots att de formellt inräknas i folkpensionen, ej något som helst samband med folkpensionsavgiften.

Ett borttagande av skatteplikten för folkpensioner finner motionärerna mot bakgrunden härav riktigt. Trots detta är motionärerna på grund av det statsfinansiella läget ej beredda att nu framlägga konkret förslag här-om. Närmare uppgifter om de ekonomiska konsekvenserna för statens del synes erforderliga. På grund härav föreslås att en utredning får i uppdrag att undersöka och framlägga förslag i frågan.

I *motionerna I: 561* och *II: 714* anföres till stöd för ändringsyrkandet följande. En stor grupp pensionärer, företrädesvis bland statsanställda och änkor efter statsanställda, är i samma ekonomiska ställning och samma ekonomiska trångmål som folkpensionärer. Den s. k. samordningen mellan stats- och folkpension medför i många fall att folkpensionsandelen är relativt låg. Men en pension, oavsett om den härrör från staten eller enskilda, har i och för sig inte större skattekraft än folkpension i motsvarande storlek. Den motivering för slopande av maximeringen av avdraget för nedsatt skatteförmåga som finansministern ger på sid. 22—23 i propositionen, gäller i lika hög grad andra pensionärer i samma ekonomiska läge som folkpensionärerna.

Till stöd för skrivelseyrkandet i *motionerna I: 563* och *II: 719* framhåller motionärerna bl. a., att de förvärvsarbetande människor, som är drabbade av invaliditet i större eller mindre utsträckning, endast i undantagsfall beviljas avdrag för sådana utgifter i samband med inkomstens förvärvande, som kan hänföras till deras handikapp. De undantagsfall, som här avses, gäller dem som på grund av mycket låg inkomst medges avdrag för s. k. nedsatt skatteförmåga. Men även de handikappade människor, som har en relativt dräglig inkomst, måste obestriddligen vidkännas extra utgifter på grund av sitt handikapp. Detta gäller t. ex. rullstolsinvalider, som har bil och kör till och från arbetet en eller flera gånger om dagen. När de därvid tar sig från rullstolen till bilen och vice versa, måste de ofta släpa sig från den ena sittplatsen till den andra. Därvid smutsar de ofta ner sig och ut-sätter sina kläder för onormalt slitage. Detta drabbar över huvud taget dem som åker rullstol, särskilt utomhus. Slitaget uppstår dels genom nötning i samband med själva förflyttningen och dels genom den mängd kemiska tvättningar, som vederbörande måste låta kläderna genomgå. Följaktligen har en till rullstolen hänvisad extra stora kostnader på klädkontot. Den rullstolsbundne är betydligt oftare i behov av att nykipera sig än de fysiskt lyckligare lottade människorna. Även invalider som kan förflytta sig utan rullstol, men måste använda protes eller stödbandage eller som tvingas röra sig på ett onaturligt sätt, sliter kläder i onormalt hög grad.

Som det nu är, förefaller avdrag för kostnader för inkomstens förvärvande i detta sammanhang att tillämpas mycket restriktivt. En ändring av denna praxis bör komma till stånd. Även i övrigt har handikappade omkostnader, som är helt föranledda av deras lyte, men som betraktas såsom levnadskostnader och inte beaktas vid beskattningen.

Det är många gånger svårt för handikappade att erhålla extra avdrag för nedsatt skatteförmåga. Starka skäl måste föreligga för att avdrag skall medgivas. Motionärerna anser, att detta bör ändras, och att särskilda bestämmelser härom bör intas i de allmänna förutsättningarna för rätt till avdrag enligt 50 § 2 mom. kommunalskattelagen. Svårigheten att göra nödiga definitioner rörande vad som skall avses med handikappade — det gäller ändå personer som har möjlighet att förvärva inkomster genom eget arbete — medför att motionärerna inte anser sig kunna framlägga ett konkret förslag. De föreslår därför att den sittande handikapputredningen får till uppgift att även utreda de handikappades skatteproblem och att utredningen förses med för ändamålet nödvändig expertis.

Utskottets yttrande

Inledning

De i den förevarande propositionen framlagda förslagen rörande den direkta och den indirekta beskattningen måste ses mot bakgrunden av den bedömning av det samhällsekonomiska läget, som gjorts i statsverkspropositionen till årets riksdag. Såsom framgår av finansplanen skulle — trots en föreslagen uppbromsning av statsutgifternas ökningstakt — med oförändrad skattepolitik statsbudgetens underskott uppgå till ca 2 miljarder kr. för budgetåret 1967/68. I förhållande till det beräknade budgetutfallet för innevarande budgetår innebär detta en ökning av budgetunderskottet med omkring 1 miljard kr., framför allt härrörande från de automatiska utgiftsökningar, som föranleds av tidigare fattade riksdagsbeslut. Försämringen av det statsfinansiella läget sammanhänger också med att den automatiska inkomstökningen beräknas bli betydligt lägre under budgetåret 1967/68 än under de närmast föregående budgetåren. Detta beror framför allt på att den förutsedda ökningstakten för lönesumman under åren 1967 och 1968 ligger avsevärt under den ökning med 11 % per år som kännetecknat perioden 1964—1966. Detta påverkar i första hand uppbörden av preliminär A-skatt. Den långsammare tillväxten av inkomsterna medför även en lägre ökning av statsinkomsterna från den allmänna varuskatten. Vidare leder företagens försämrade vinstläge till lägre bolagskatteintäkter.

En statlig upplåning på omkring 2 miljarder kr. har inte ansetts kunna accepteras med den utveckling av den totala efterfrågan som kunnat förutses. För att begränsa efterfrågeökningen och skapa ökat utrymme för industriell investeringsverksamhet har en skärpning av beskattningen ansetts nödvändig. De i angivet syfte föreslagna höjningarna av den direkta och den indirekta beskattningen beräknas medföra en inkomstförstärkning för budgetåret 1967/68 med 1 440 milj. kr. Därutöver föreslås vissa andra

inkomstförstärkningar på i runt tal 160 milj. kr. Trots detta uppskattas det statliga upplåningsbehovet under nämnda budgetår till 1 100 milj. kr., vilket är ca 400 milj. kr. lägre än vad som beräknas för budgetåret 1966/67.

I den förevarande propositionen föreslås en mindre skärpning av den direkta beskattningen för medelstora och större inkomstagare genom höjning av folkpensionsavgiften från 4 till 5 % fr. o. m. den 1 juli 1967. Propositionen har i denna del hänvisats till lagutskott. I anslutning till förslaget om höjning av folkpensionsavgiften förordas en förenkling av schablonavdraget för kommunala utskylder vid den statliga taxeringen fr. o. m. år 1968 genom att ett minimiavdrag av 4 500 kr. för gifta resp. 2 250 kr. för ogifta medges utan hittillsvarande begränsning. Härigenom uppnås skattesänkningar i inkomstlägen upp till ca 17 000 kr. för gifta och ca 8 000 kr. för ogifta. Skattehöjningen för övriga inkomstagare blir maximalt 300 kr., vilket för såväl gifta som ogifta inträder vid inkomster omkring 40 000 kr. och däröver. För att folkpensionärer utan annan inkomst än folkpension skall bli helt befriade från statlig och kommunal inkomstskatt föreslås vidare att nuvarande maximigräns, 4 500 kr., för extra avdrag för nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer skall upphävas provisoriskt fr. o. m. innevarande års taxering.

Beträffande den indirekta beskattningen förslås höjningar av den allmänna varuskatten från 9,1 till 10 % samt av tobaksskatten med 2 öre per cigarett och med i stort sett motsvarande belopp för flertalet andra tobaksvaror fr. o. m. den 1 mars 1967. Dessutom förordas en skärpning av motorfordonsskatten fr. o. m. år 1968.

Såsom framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen för det aktuella budgetläget har, trots en mycket restriktiv prövning av budgetens utgiftssida, en försämring av budgetbalansen endast kunnat undvikas genom ytterligare inkomstförstärkningar i form av ökat skatteuttag. I likhet med departementschefen finner utskottet en sådan ökning av statens inkomster ofrånkomlig, om redan gjorda åtaganden från statsmakternas sida skall kunna fullföljas och utrymme skapas för en nödvändig industriell investeringsökning för att höja näringslivets konkurrensförmåga och förbättra den oförmånliga bytesbalansen. Utskottet delar också departementschefens uppfattning att den från statsfinansiella och konjunkturpolitiska synpunkter eftersträfvade inkomstförstärkningen i första hand bör ske genom en skärpning av konsumtionsbeskattningen.

De i propositionen framlagda förslagen avser visserligen främst att öka statens inkomster men utgör samtidigt ett led i den reformering av beskattningssystemet, som påbörjades genom införandet av den allmänna varuskatten år 1959 och som fortsatt genom senare års skattereformer. Dessa reformer, som medfört ett ökat inslag av indirekt beskattning, har syftat till att i möjligaste mån anpassa skattesystemet till de förändrade för-

hållandena i samhället och åstadkomma en mer rättvis och rationell fördelning av skattebördan. Det hade självfallet varit önskvärt att åstadkomma ytterligare lättnader i den direkta beskattningen för mindre inkomstagare. De stora krav, som ställs på samhällets medverkan i olika sammanhang, medför emellertid att utrymmet för sådana skattelättnader f. n. är mycket begränsat. Enligt utskottets mening är det därför inte möjligt att nu binda sig för sänkningar av den direkta beskattningen, som går utöver förslagen i propositionen.

Av det ovan anförda framgår att utskottet i huvudsak ansluter sig till de i propositionen framlagda förslagen rörande ändringarna i den direkta och indirekta beskattningen. Utskottet har emellertid funnit skäl att i ett hänseende frångå förslagen i propositionen samt föreslår därjämte viss komplettering av lagstiftningen.

Utskottet behandlar härefter de olika förslagen av departementschefen och i väckta motioner i den ordning de upptagits i propositionen.

Den allmänna varuskatten

Det med hänsyn till inkomstresultatet betydelsefullaste förslaget i propositionen är höjningen av skattesatsen för den allmänna varuskatten från 9,1 till 10 %, vilken åtgärd beräknas medföra en sammanlagd inkomstförstärkning av 650 milj. kr.

I motionerna I: 588 av herr Werner och II: 709 av herr Hermansson m. fl. yrkas bl. a. avslag på propositionen i denna del. Motionärerna anser att kampen mot prisstegringarna måste göras till en grundlinje för den ekonomiska politiken och föreslår samtidigt vissa andra åtgärder för att förbättra det statsfinansiella läget.

Utskottet, som kommer att behandla motionärernas övriga yrkanden i annat sammanhang, nöjer sig med att konstatera, att samtliga politiska partier, utom det som motionärerna företräder, har funnit den föreslagna höjningen av den allmänna varuskatten nödvändig i nuvarande budgetläge. Detta förhållande får emellertid inte tolkas så att motionärerna mer än andra eftersträvar prisstabilitet utan endast att de förordar åtgärder, som övriga grupper inte kan acceptera. Med det anförda tillstyrker utskottet förslaget om höjning av den allmänna varuskatten och avstyrker således motionerna I: 588 och II: 709 i denna del.

Propositionen innehåller förslag till övergångsbestämmelser, som avviker från vad som tillämpats vid tidigare höjningar av skattesatsen, då från den högre skatten undantagits fall, där tillhandahållandet skett enligt ett före offentliggörandet av höjningsförslaget ingånget skriftligt avtal, vari vederlaget fastställts. Departementschefen finner en sådan bestämmelse försvåra de skattskyldigas redovisning men anser det främsta skälet för att avstå från en dylik bestämmelse vara, att de ifrågavarande avtalen

numera normalt innehåller klausuler, som möjliggör prisändringar vid höjd beskattning. Vidare åberopas att den föreslagna skattehöjningen är relativt liten, särskilt i fråga om varor för vilka reduceringsreglerna är tillämpliga. I enlighet härmed förordas i propositionen att de nya bestämmelserna skall gälla all skattepliktig omsättning fr o. m. ikraftträdandet, om tillhandahållandet skett den 12 januari 1967 eller senare, oavsett vilka avtal som träffats.

Den sålunda förordade skärpningen av övergångsbestämmelserna anser sig motionärerna i motionerna I: 581, herrar Stefanson och Lundberg, samt II: 722, herr Magnusson i Borås m. fl., inte kunna godta utan hemställer att bestämmelserna utformas på samma sätt som vid 1965 års höjning av den allmänna varuskatten. Till stöd härför åberopas bl. a. att hittillsvarande praxis gjort klausuler, som möjliggör prisändring vid skattehöjning, mindre nödvändiga. Motionärerna hänvisar bl. a. till att i fråga om uthyrningsavtal, som i vissa fall hittills belastats med 4 % skatt, blir höjningen betydande, utan att de skattskyldiga har möjlighet att ta ut den höjda skatten av kunderna.

Utskottet delar departementschefens uppfattning att den tidigare tillämpade formen för övergångsbestämmelser inte bör tillämpas vid den nu föreslagna skattehöjningen. Principen att kontraktsdagen är avgörande för beskattningen har i praktiken lett till otillfredsställande resultat. Den eftersläpning i skattetrycket, som de före skattehöjningarna träffade avtalen medfört, har inte varit av någon större samhällsekonomisk betydelse. Den kan dock i de enskilda fallen ha inneburit konkurrensrubbingar till fördel för dem som på grund av övergångsbestämmelserna kunnat tillämpa äldre skattesatser. Vid bedömningen av de tidigare övergångsbestämmelserna bör även beaktas att höjningarna efter skattens införande i båda fallen rört sig om 50 % av den tidigare skattesatsen, medan det nu endast är fråga om en höjning av ca 10 %.

Departementschefen har framhållit, att de skattskyldigas redovisning av skattepliktig omsättning försvåras betydligt och för lång tid av sådana undantag, som gällde enligt de tidigare övergångsbestämmelserna. Förslaget i propositionen innebär emellertid inte att all redovisning efter flera skattesatser upphör i och med förordningens ikraftträdande. Utskottet finner det angeläget att såvitt möjligt ytterligare förenkla skatteredovisningen genom att fullfölja den i propositionen antydda vägen mot en enhetlig beskattning. Det av motionärerna till stöd för ett bibehållande av den tidigare formen av övergångsbestämmelser anförda förhållandet, att det alltså finns leveranser eller likvider som endast belastas med 4 % allmän varuskatt, utgör enligt utskottets mening ett starkt skäl för att övergå till de av departementschefen nu förordade reglerna. Det bör inte finnas bestående möjligheter att avtalsvägen undvika en beslutad skatte-

höjning, som i princip skall vara generell. Det är dock med hänsyn till tidigare praxis angeläget att de konsumenter, som har löpande leverans- eller avbetalningsavtal, vilka berörs av en sådan ändring, först efter en övergångstid på omkring ett halvår belastas med den höjda skatten.

Utskottet kan alltså i viss mån ansluta sig till motionärernas uppfattning att de skattskyldiga genom de tidigare övergångsbestämmelserna kan ha föranletts anta att dylika bestämmelser skulle tillämpas vid varje justering av skattesatsen och att de därför inte behövt ta in klausuler i leveranskontrakten som garderar dem mot skatteskärpningar. Då den aktuella skattehöjningen är relativt obetydlig, synes tidpunkten väl vald att genomföra den åsyftade förenklingen, som vid kommande förändringar — vare sig dessa avser ändringar av skattesatsen eller övergång till ett nytt skattesystem — måste eliminera åtskilliga svårigheter såväl för de skattskyldiga som för myndigheterna. Utskottet förordar därför med hänvisning till det anförda att den tioprocentiga skattesatsen skall gälla utan undantag från och med den 1 september 1967. Med denna åtgärd vill utskottet även understryka att eventuellt kommande skatteändringar bör utformas efter principen om en enhetlig skattesats. Det är enligt utskottets mening av vikt att näringslivet kommer till full insikt om innebörden av den här förordade ändringen. Konsekvensen härav torde bli att alla avtal i fortsättningen förses med förbehåll för eventuella skattehöjningar.

Utskottet vill i detta sammanhang i förtydligande syfte uttala, att i fråga om sådana avtal, som avses i utskottets förslag till ändrade övergångsbestämmelser, skall punkten 2 i 1965 års övergångsbestämmelser alltjämt tillämpas, samt att de möjligheter till jämkning som Kungl. Maj:t har enligt 7 § förordningen om allmän varuskatt även skall kunna tillämpas om de av utskottet förordade ändringarna i visst fall skulle leda till uppenbart orimligt resultat.

I anslutning till propositionen begäres i motionen II: 737 av herrar Rubin och Sjöholm ett riksdagsuttalande om att nödvändighetsvaror — i första hand livsmedel — bör undantas från skatteskärpningen. Motionärerna är medvetna om de administrativa svårigheterna i sammanhanget men hänvisar till att en differentierad beskattning gäller för investeringsvaror.

Med anledning härav vill utskottet framhålla, att det knappast är möjligt att inom livsmedelshandeln tillämpa regler liknande reduceringsregeln för investeringsvaror. Det torde även vara praktiskt ogörligt att på ett tillfredsställande sätt avgränsa sådana livsmedel, som bör räknas till nödvändighetsvaror. Utskottet förutsätter nämligen, att motionärerna inte anser det önskvärt att genom skattelättnader gynna konsumtionen av mera umbärliga livsmedel. I och för sig bör förslaget enligt utskottets mening i första hand avvisas med hänvisning till de ekonomiska effekterna därav, men utskot-

tet vill även framhålla, att motionärernas önskemål uppenbarligen inte kan förenas med utskottets ovan uttalade önskan att såvitt möjligt förenkla beskattningen. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionen II: 737.

Tobaksskatten

Den beräknade inkomstökningen på 175 milj. kr. genom höjd tobaksskatt är huvudsakligen hänförlig till höjningen av skatten med 2 öre per styck för cigarretter av den vanligaste storleken. Såväl i förhållande till tillverkningsvärde som räknat per gram tobak föreslås för cigarrer, cigariller och röktoak en betydligt lägre höjning än för cigarretter, oaktat skatten för sistnämnda varor höjdes så sent som fr. o. m. den 1 juli 1965, då skattesatserna för övriga tobaksvaror inte ändrades. För tuggtoak och snus föreslås ingen skattehöjning, men väl för cigarrettpapper. Någon närmare motivering för differentieringen i beskattningshänseende lämnas inte i propositionen, och utskottet förutsätter därför att avvägningarna i huvudsak grundats på inkomstmässiga bedömningar.

Med hänsyn till behovet av inkomstförstärkningar finner utskottet inte skäl att påyrka några omedelbara ändringar av förslaget till höjning av tobaksskatten. Utan tvivel kan cigarretterna bära viss skattehöjning, men beskattningen av denna varugrupp börjar närma sig den höjd, då en konsumtionsminskning kan bli resultatet av ytterligare skärpningar och då risken för en ökad smuggling kan bli överhängande. Med hänsyn till sistnämnda förhållande vill utskottet framhålla angelägenheten av att beskattningen inom de nordiska länderna hålls på ungefär samma nivå, för att inte gränssmugglingen skall öka.

Förslag om skärpning av tobaksskatten i väsentligt högre grad än vad som föreslås i propositionen framläggs i motionen II: 733 av herr Rubin. Motionären avser att genom bl. a. detta förslag kunna täcka viss del av kostnaderna för en av honom i en annan motion förordad väsentlig höjning av biståndet till u-länderna.

Med hänvisning till vad utskottet ovan anført om möjligheten av en minskad tobaksförbrukning vid alltför betydande skatteskarpningar finns anledning betvivla att inkomstökningen skulle bli av den omfattning som motionären förutsätter. Utskottet bedömer det förevarande motionsyrkandet som orealistiskt och avstyrker således bifall till motionen II: 733.

I samband med frågorna om hjälpen till u-länderna har i motionerna I: 684 av fru Lindström m. fl. och II: 851 av herr Wahlund m. fl. framförts önskemål att vissa i motionerna framförda synpunkter på utskottsbehandlingen av sådana frågor skulle beaktas vid överläggningarna inom vederbörande utskott. Utskottet har inte ansett motionerna böra föranleda någon åtgärd.

I motionerna I: 338 av herr Tistad och II: 425 av herr Werbro yrkas vissa höjningar utöver vad som föreslås i propositionen av schablontullarna för tobaksvaror, som införes av resande. Till stöd för yrkandet åberopas bl. a. den omständigheten att tobaksvaror, som inte kan redovisas som utlämnade från provianteringsfrilager, skall beskattas enligt schablonreglerna och att det framstår som mindre tillfredsställande om sådant »svinn» belastas med lägre skatt än de ordinarie handelsvarorna. Utskottet finner de i motionerna framförda synpunkterna värda beaktande men anser sig inte utan närmare utredning av frågan kunna bedöma effekterna av de föreslagna ändringarna.

I samband med behandlingen av förslaget om höjd tobaksbeskattning har utskottet fått kännedom om att även vissa andra detaljfrågor inom detta beskattningsområde synes förtjäna uppmärksamhet. Sålunda har utskottet under hand inhämtat från Svenska Tobaks AB, att vissa importörer börjat saluföra cigaretter av betydligt större format än som tidigare förekommit på den svenska marknaden och att dessa varor kan anses gynnade genom att den högsta skattesatsen, som omfattar den vanliga typen av cigaretter, gäller för alla cigaretter med en vikt över 0,85 gram per styck. Ett i någon mån likartat problem kan påvisas också i fråga om cigarettpapper som förekommer av sådan längd, att de cigaretter som framställs med användande därav måste delas i flera för att kunna rökas. Skattesatsen är emellertid fastställd per papper för tillverkning av en cigarett, oavsett längden. Vidare har utskottet noterat att skattesatserna för cigaretter och cigarrer genomgående är fastställda i brutna öretal. Förhållandet har sin grund i den omräkning som skedde vid den nuvarande skatteförordningens tillkomst. Vid skattehöjningen 1965 och vid den nu föreslagna höjningen har de statsfinansiella synpunkterna stått i förgrunden. Utgångspunkten har båda gångerna varit att cigaretterna skulle kunna bära en höjning av 2 öre per styck, varför de brutna öretalen kommit att stå kvar. Det är enligt utskottets mening önskvärt, att tobaksbeskattningen utformas efter i förväg prövade principer om hur skattebelastningen bör fördelas mellan de olika varugrupperna och inte utslutande med utgångspunkt från möjligheterna att öka statsinkomsterna.

Med hänvisning till vad sålunda anförts förväntar utskottet att här redovisade spörsmål tas upp till prövning snarast möjligt i samband med en översyn av gällande bestämmelser i fråga om tobaksbeskattningen. Därigenom torde yrkandet i motionerna I: 338 och II: 425 få anses besvarat.

Motorfordonsskatten

Med utgångspunkt från att fordonsskatten höjdes senast med verkan från och med år 1955 föreslås i propositionen en generell uppräknings av fordonsskattens grund- och tilläggsavgifter med 50 %. Höjningen avses träda i

kraft den 1 januari 1968 och under nästa budgetår medföra en inkomstökning av 300 milj. kr., varav ca 100 milj. kr. kan beräknas falla på lastbilar, 175 milj. kr. på personbilar och återstoden på bussar, motorcyklar och släpfordon. I avvaktan på resultatet av den översyn av vägtrafikbeskattningen som för närvarande pågår bör — framhåller departementschefen — avvägningen av beskattningen mellan fordon av olika slag inte rubbas.

I motionerna I: 336 av herrar Sundin och Axel Kristiansson samt II: 410 av herr Jonasson m. fl. begärs bl. a. riksdagsskrivelse med anhållan om skyndsamt förslag till sådan utformning av fordonsbeskattningen att hänsyn tas till den yrkesmässiga lastbilstrafikens och busstrafikens kostnads-läge. Lagstiftning, innebärande en omfördelning av skattebelastningen till fördel för de tyngre lastbilarna, yrkas i motionerna I: 587 av herr Wallmark m. fl. samt II: 699 av herrar Asp och Hedin med hänvisning till de ogynnsamma verkningar, som den starka viktsprogressiviteten i beskattningen får för den tunga trafiken. Vidare begäres i motionerna I: 335 av herr Strandberg samt II: 397 av herrar Bengtson i Solna och Ringaby att skattehöjningen med hänsyn till dess rent statsfinansiella karaktär endast skall avse år 1968 och författningen därför rubriceras »Tillfällig höjd fordonsskatt avseende kalenderåret 1968». Vissa frågor rörande den höjda fordonsskattens verkan för sådan busstrafik på landsbygden, som åtnjuter statliga bidrag, tas upp i motionerna I: 334 av herr Strandberg och fröken Stenberg samt II: 420 av herr Petersson m. fl. Motionärerna yrkar att skattehöjningen skall beslutas först efter översyn av bestämmelserna om dylikt bidrag.

Vad först angår motionsyrkandena om lättnader för den tunga trafiken vill utskottet framhålla, att ett beslut om en ändring av fördelningen av skattebelastningen mellan olika slag av fordon under pågående utredning helt skulle rubba förutsättningarna för utredningsarbetet. Ett sådant beslut skulle även innebära att man enbart med hänsyn till kostnadsläget för vissa trafikgrenar men utan beaktande av dessas vägkostnadsansvar frångick hittills tillämpade principer för fordonsskattens avvägning. Det kan visserligen göras gällande att skattehöjningen i kronor räknat blir betydande för de tyngre lastbilarna, men ställer man höjningen i relation till de sammanlagda fraktinkomsterna för beställningstrafiken med lastbil, kan ökningen för den tunga trafiken beräknas till ca 3 %.

Vid behandlingen av frågan om fordonsskattens verkningar för lastbilstrafiken har utskottet uppmärksammat ett därmed sammanhängande problem, som emellertid torde kunna lösas på administrativ väg. Enligt gällande kungörelse om anstånd i vissa fall med erläggande av automobilskatt kan anstånd erhållas intill utgången av augusti med erläggande av den del av skatten som överstiger 2 000 kr., dock endast med högst hälften av hela skatten. Höjningen av skatten kommer genom denna bestämmelse att medföra att framför allt ägare av tyngre fordon kan få svårigheter att i förskott erlægga den höjda skatten. Det synes utskottet skäligen att fordons-

skatten för de tyngre fordonen får delas upp på ett lämpligt antal betalningsterminer, fördelade över hela året. Genom en dylik åtgärd kan väsentliga olägenheter av skattehöjningen undvikas utan annan ändring av statsinkomsterna än att viss uppbörd förskjutes något framåt i tiden. Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t med beaktande av de här framförda synpunkterna meddelar ändrade bestämmelser om anstånd med erläggande av automobilskatt med verkan från och med år 1968.

Med hänvisning till vad som sålunda anförts tillstyrker utskottet den i propositionen föreslagna höjningen av fordonsskatten och avstyrker alltså bifall till motionerna I: 336 och II: 410 samt I: 587 och II: 699.

Vad gäller yrkandet om en rubricering av fordonsskattehöjningen så att därav tydligt framgår att skatten endast avser år 1968 vill utskottet framhålla att en dylik åtgärd skulle sakna praktisk betydelse. Med hänsyn till den pågående bilskatteutredningen avstyrker utskottet yrkandet i motionerna I: 335 och II: 397.

Motionerna om översyn av bestämmelserna om bidrag till linjetrafiken på landsbygden, innan beslut fattas om höjning av fordonsskatten, innehåller synpunkter som utskottet finner värda beaktande. Motionärerna gör gällande att den av föregående års riksdag beslutade höjningen av drivmedelskatterna i förening med den nu föreslagna höjningen av fordonsskatten sammanlagt belastar den bidragsberättigade busstrafiken med belopp som överstiger bidragsanslaget. Utskottet finner det uppenbart att de sålunda beslutade skatteskärpningarna måste inverka på anslagens storlek. Utskottet förutsätter därför att statsutskottet vid behandlingen av ifrågavarande anslag kommer att ta skälig hänsyn till de påtalade skatteeffekterna. Med hänsyn till att den skärpta fordonsskatten gäller först från och med år 1968 synes det möjligt att reglera anslagsfrågan utan att därför senarelägga beslutet om skattehöjning. Utskottet anser sig genom det anförda ha besvarat motionerna I: 334 och II: 420 till den del de hänvisats till bevillningsutskottet.

Kommunalskatteavdraget m. m.

Vid innevarande års taxering medges avdrag för kommunalskatt vid taxeringen till statlig inkomstskatt med belopp motsvarande minst en fjärdedel av den sammanräknade nettoinkomsten, d. v. s. summan av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor, i förekommande fall minskad med avdrag för underskott å förvärvskälla. Vid tillämpningen av schablonregeln får avdrag dock inte åtnjutas med högre belopp än 4 500 kr. för makar och s. k. ofullständiga familjer samt 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Om den under närmast föregående år påförda kommunalskatten överstiger minimibeloppet, medges avdrag liksom tidigare med det faktiskt påförda beloppet.

I syfte att neutralisera verkningarna av den höjda folkpensionsavgiften och kompensera de s. k. låglönegrupperna och andra med låga inkomster för höjningarna av de indirekta skatterna förordas i propositionen att det schabloniserade kommunalskatteavdraget omkonstrueras fr. o. m. 1968 års taxering, så att avdrag alltid skall medges med minst 4 500 kr. för gifta och därmed i beskattningshänseende jämställda samt 2 250 kr. för övriga skattskyldiga. Liksom fallet är med det nuvarande schablonavdraget för kommunalskatt skall minimiavdraget i princip inte tillkomma juridiska personer och sådana fysiska personer, som taxeras till statlig inkomstskatt i det för riket gemensamma distriktet. Förslaget beräknas för helt år medföra ett skattebortfall på 60 milj. kr.

Utskottet har inledningsvis framhållit angelägenheten av att vid en höjning av den indirekta beskattningen i möjligaste mån åstadkomma lättnader i den direkta beskattningen för mindre inkomsttagare. Ett ökat skatteuttag måste självfallet ske med beaktande av den individuella skatteförmågan. Från denna utgångspunkt måste den föreslagna omkonstruktionen av det schabloniserade kommunalskatteavdraget med därav följande skattelättnader hälsas med tillfredsställelse.

Schablonavdragets nuvarande anknytning till den sammanräknade nettoinkomsten kommer otvivelaktigt att medföra vissa svårigheter såväl för de skattskyldiga som för taxeringsmyndigheterna vid årets taxering. Förslaget i propositionen innebär en inte obetydlig förenkling i detta hänseende av deklarations- och taxeringsförfarandet och förbättrar dessutom möjligheterna att införa en definitiv källskatt för stora grupper skattskyldiga.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del.

Enligt förordningen om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst äger en skattskyldig, om hans verksamhet ett år lämnat underskott som vid beskattningen inte kan avräknas mot överskott av annan förvärvskälla samma år, utnyttja underskottet såsom förlustavdrag ett senare år. Detta kan ske när som helst vid taxering för de följande sex åren. Som förlust räknas inte endast underskott i egentlig mening utan även andra allmänna avdrag, som inte kunnat utnyttjas. För att förlustavdrag skall medges, fordras att förlusten uppkommit under ett år, då den skattskyldige varit skyldig deklarerera, samt att deklarationsskyldigheten fullgjorts. Uppgår förlusten under förluståret inte till 1 000 kr., får densamma inte utnyttjas som förlustavdrag.

För inkomsttagare med små inkomster, exempelvis studerande med inkomst av tillfälligt arbete under ferierna, kan ett på förslaget sätt utformat, relativt högt schablonavdrag för kommunalskatt medföra underskott vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Schablonavdraget motsvarar därvid endast delvis och i många fall inte alls en faktisk omkostnad för inkomsttagaren men berättigar honom likväl enligt nuvarande bestämmelser till förlustavdrag vid ett senare års taxering, under förutsättning att förlusten under

förluståret överstiger 1 000 kr. Enligt utskottets mening föreligger inte anledning att medge en skattskyldig rätt att kvitta helt eller delvis fiktiva underskott på grund av det schabloniserade kommunalskatteavdraget mot senare års överskott vid taxeringen. Självfallet bör däremot skattskyldig som påförts kommunalskatt med belopp överstigande schablonavdraget fortfarande vara berättigad till förlustavdrag. Utskottet förordar därför en ändring av 2 § förordningen om förlustutjämning av innebörd, att schabloniserat kommunalskatteavdrag, som skattemässigt inte kunnat utnyttjas vid taxeringen, inte skall berättiga till förlustavdrag.

I motionerna I: 586 av herr Sundin samt II: 703 av herrar Boo och Dahlgren hemställs om riksdagsskrivelse med begäran om skyndsamt utredning angående införande av ett särskilt skatteavdrag vid den kommunala taxeringen, motsvarande det schabloniserade kommunalskatteavdraget vid taxeringen till statlig inkomstskatt. Som motivering för yrkandet anföres att den kommunala beskattningen är mer betungande än den statliga för inkomsttagare i de lägre inkomstskikten, varför det är angeläget att bereda dessa lindring även i den kommunala beskattningen. Motionärerna förutsätter att staten skall kompensera kommunerna för det skattebortfall, som föranleds av förslaget.

Avdraget för kommunalskatt vid den statliga taxeringen syftade ursprungligen till att utjämna den skillnad i skattebörda, som på grund av ojämnheter i den kommunala utdebiteringen uppkom mellan skattskyldiga med lika stora inkomster. Även om motivet för kommunalskatteavdraget efter tillkomsten av den kommunala skatteutjämningen allt mer förlorat i styrka, är avdraget likväl fortfarande befogat från principiella och andra synpunkter.

Bortsett härifrån torde det i sammanhanget vara av större intresse att utröna de statsfinansiella verkningarna av motionärernas förslag. Enligt vad utskottet erfarit skulle den i motionerna åsyftade reformen innebära ett skattebortfall för kommunerna på omkring 2,25 miljarder kr. I nuvarande statsfinansiella läge är det helt uteslutet, att staten skulle kunna kompensera kommunerna för ett skattebortfall av denna storlek. På grund härav har utskottet inte ansett sig kunna tillstyrka bifall till utredningsyrkandet i motionerna I: 586 och II: 703.

Avdrag för nedsatt skatteförmåga m. m.

Enligt nuvarande bestämmelser äger folkpensionär, vars inkomst helt eller till huvudsaklig del utgjorts av folkpension, utan särskilt yrkande i deklARATIONEN rätt att — utöver orsavdrag — erhålla extra avdrag för nedsatt skatteförmåga med högst 4 500 kr. Avsikten är att folkpensionen inte skall bli föremål för beskattning, om den skattskyldige inte har annan inkomst. För folkpensionär med sidoinkomst och/eller förmögenhet medges

extra avdrag med visst belopp i enlighet med av riksskattenämnden utfärdade anvisningar beroende på sidoinkomstens eller förmögenhetens storlek.

Den successiva förbättringen av folkpensionsförmånerna har medfört, att det extra avdragets maximibelopp blivit otillräckligt för att vid den kommunala beskattningen åstadkomma skattebefrielse för folkpensionär, som för sin försörjning varit helt beroende av folkpensionen. På grund härav föreslås i propositionen att maximigränsen för det extra avdrag, som medges folkpensionär, provisoriskt skall upphävas fr. o. m. 1967 års taxering. Härigenom får taxeringsnämnderna möjlighet att tillerkänna skattskyldiga, som varit hänvisade till att leva enbart på sina folkpensionsförmåner, extra avdrag med så stort belopp att någon beskattningsbar inkomst inte uppkommer vid taxeringen.

Förslaget i propositionen innebär endast en på grund av samhällsutvecklingen nödvändig anpassning av beskattningsreglerna för att förverkliga den hittills inte ifrågasatta principen om skattebefrielse för folkpensionärer utan sidoinkomster. De av departementschefen föreslagna ändringarna rörande den direkta beskattningen löser emellertid endast delvis de problem, som är förknippade med den i och för sig komplicerade frågan om folkpensionärernas beskattning. På grund härav får upphävandet av maximigränsen för extra avdrag för folkpensionärer — såsom även framhålles i propositionen — betraktas som ett provisorium i avvaktan på det slutliga ståndpunktstagandet till berörda spörsmål i hela dess vidd. Utskottet återkommer härtill i det följande. Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del.

I motionerna I: 561 av herr Hilding samt II: 714 av herrar Jonsson och Jönsson i Ingemarsgården hemställs om upphävande av maximigränsen för extra avdrag även för andra pensionärer, som är i samma ekonomiska läge som folkpensionärer. Motionärerna åsyftar i första hand pensionärer, som uppbär både folkpension och annan statlig pension.

Enligt utskottets mening är det uppenbart, att den, som vid sidan av folkpensionen åtnjuter annan statlig pension, i beskattningshänseende skall vara jämställd med den, som uppbär folkpension och därutöver har viss sidoinkomst. Någon uttrycklig författningsbestämmelse härom torde inte vara erforderlig.

I den kontrolluppgift, som statens personalpensionsverk avlämnar till ledning för taxeringen, lämnas dels uppgift om det sammanlagda beloppet av under beskattningsåret utbetalade pensionsförmåner till den skattskyldige, vilket belopp skall upptas som intäkt i deklarationen, och dels en specifikation av pensionsförmånerna, uppdelade på personalpensionsandel, folkpensionsandel och tilläggs pensionsandel. Med ledning av dessa uppgifter och med tillämpning av riksskattenämndens anvisningar rörande extra avdrag för nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer torde det inte möta några svårigheter för beskattningsnämnderna att beräkna det extra avdrag,

som den skattskyldige kan vara berättigad till vid taxeringen. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 561 och II: 714.

I motionerna I: 420 av herr Holmberg m. fl. och II: 528 av herr Bohman m. fl. framställs bl. a. yrkande om höjda ortsavdrag fr. o. m. 1969 års taxering för ålders- och invalidpensionärer. Härutinnan yrkas att ortsavdrag medges ensamstående pensionär med 4 000 kr. samt gifta med 6 400 kr., om endast den ene maken är pensionär, och med 8 000 kr., om båda makarna är pensionärer. Yrkandet syftar till att i möjligaste mån minska den nuvarande marginalskatteeffekten på folkpensionärernas sidoinkomster och därigenom stimulera deras intresse för fortsatt förvärvsarbete. Därjämte hemställer motionärerna om utredning av möjligheterna att avskaffa skatteplikten för folkpensioner. Frågan om beskattningen av folkpensionärernas extrainkomster har också uppmärksammats i motionerna I: 337 av herrar Sundin och Per Jacobsson samt II: 284 av fru Nettelbrandt m. fl., vari hemställs om förslag till nya bestämmelser i ämnet i syfte att undvika en orimligt hög beskattning av sidoinkomsterna. Vidare hemställs i motionerna I: 339 av herr Werner och II: 407 av herr Jansson m. fl. att Kungl. Maj:t måtte utfärda anvisningar till beskattningsmyndigheterna om utvidgad tillämpning av reglerna om extra avdrag för folkpensionärer med mindre sidoinkomster.

Vad först angår det i motionerna I: 420 och II: 528 framställda yrkandet om höjda ortsavdrag för folkpensionärer anser utskottet det inte motiverat att tillerkänna folkpensionärer med höga inkomster ett väsentligt större ortsavdrag än som tillkommer andra skattskyldiga i motsvarande inkomstläge. På grund härav och då förslaget skulle medföra ett betydande årligt skattebortfall för stat och kommun avstyrker utskottet bifall till motionerna i denna del.

Enligt vad utskottet erfarit har riksskattenämnden för avsikt att inom kort utfärda nya anvisningar till årets taxering rörande avdrag för nedsatt skatteförmåga för folkpensionärer. Vid utarbetandet av anvisningarna har givetvis hänsyn tagits till de ändringar, som föreslås i propositionen.

Utskottet är medvetet om att de nuvarande reglerna för beskattningen av folkpensionärernas sidoinkomster är förenade med påtagliga brister och i vissa fall leder till orimliga resultat. Detta beror inte endast på beskattningsreglernas utformning utan kanske i än högre grad på att hustrutilllägg och kommunala bostadstillägg är inkomstprövade och därför reduceras, om folkpensionären har sidoinkomster av viss storlek. De otillfredsställande effekterna beror på en samtidig reduktion av de inkomstprövade folkpensionsförmånerna och avtrappning av det extra avdraget.

Utskottet vill inte förneka att frågan är komplicerad. Det är emellertid — inte minst från rättvisesynpunkt — angeläget att i möjligaste mån undanröja de ogynnsamma verkningarna av det nuvarande bidrags- och beskattningssystemet. Utskottet förordar därför att frågan om beskattningen av

folkpensionärernas sidoinkomster snarast blir föremål för utredning. En tänkbar lösning, som utskottet anser böra övervägas, är att införa någon form av definitiv källskatt för folkpensionärer med sidoinkomster upp till en viss storlek. En sådan utredning kan lämpligen verkställas inom den pågående utredningen om definitiv källskatt. Med hänsyn till de speciella regler, som sedan länge gällt rörande folkpensionärernas beskattning, torde det inte möta några principiella betänkligheter att införa en definitiv källskatt för denna grupp skattskyldiga, innan en dylik reform av mer allmän räckvidd genomförts. Självfallet bör även hittills framförda förslag till frågans lösning ingående prövas mot bakgrunden av det skattebortfall, som de kan leda till. Utskottet är inte heller främmande för att ändringar kan bli erforderliga i lagstiftningen om de inkomstprövade folkpensionsförmånerna, vilken för närvarande är föremål för översyn av pensionsförsäkringskommittén.

Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat yrkandena i motionerna I: 337 och II: 284, I: 339 och II: 407 samt I: 420 och II: 528.

I detta sammanhang behandlar utskottet även yrkandet i motionerna I: 418 av herrar Harry Carlsson och Eric Gustaf Peterson samt II: 537 av herr Jonsson m. fl., vari begäres utredning i syfte att från deklaraionsplikt undanta folkpensionärer, som i huvudsak inte har andra inkomster än folkpension, eller att väsentligt förenkla deklaraionsförfarandet för sådana skattskyldiga.

Från förenklings synpunkt skulle det givetvis vara en avsevärd fördel, om man kunde befria flertalet folkpensionärer från deklaraionsplikt. En sådan anordning förutsätter att man har olika deklaraionspliktsgränser för skilda kategorier skattskyldiga, vilket från praktiska synpunkter knappast är tillfredsställande. Om folkpensionärernas beskattningsproblem kan lösas genom införande av en definitiv källskatt, torde däremot större möjligheter föreligga att väsentligt förenkla deklaraionsförfarandet och befria ett stort antal folkpensionärer från deklaraionsplikt. För närvarande anser utskottet sig dock inte kunna tillstyrka utredningsyrkandet i motionerna I: 418 och II: 537.

Utskottet har slutligen att behandla yrkandet i motionerna I: 563 av herr Kaijser och II: 719 av fröken Ljungberg m. fl., vari hemställes att handikapputredningen får i uppdrag att även undersöka de handikappades skatteproblem.

Enligt 50 § 2 mom. andra stycket kommunalskattelagen äger taxeringsnämnd och prövningsnämnd medge extra avdrag med högst 4 500 kr. i fråga om skattskyldig, vars skatteförmåga under beskattningsåret varit väsentligen nedsatt till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom, underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige ägt tillgodonjuta allmänt barnbidrag, eller annan därmed jämförlig omständig-

het. I regel avvägs avdraget i dessa fall med utgångspunkt från de särskilda kostnader, som varit förenade med den omständighet som föranlett nedsättningen av skatteförmågan.

Såsom framhålles i motionerna är man i rättspraxis mycket restriktiv vid beviljandet av avdrag för nedsatt skatteförmåga och för särskilda omkostnader för intäkternas förvärvande i fråga om handikappade, som har förvärvsarbete. Det torde inte kunna bestridas att en handikappad generellt sett förorsakas betydande merkostnader för olika hjälpmedel och för slitage av kläder o. d. På grund härav är en handikappads skatteförmåga även i de högre inkomstskikten mindre än hos skattskyldiga i allmänhet med lika stora inkomster. Under senare år har man från statsmakternas sida visat ett allt större intresse för de handikappades speciella problem. Förhållandena på beskattningsområdet är emellertid långt ifrån tillfredsställande, varför det är angeläget att även på detta område bl. a. genom generösare avdragsregler söka uppnå större rättvisa olika skattskyldiga emellan. Utskottet anser sig med hänsyn härtill böra biträda motionärernas utredningsyrkande och föreslår således att handikapputredningen får i uppdrag att även undersöka de handikappades skatteproblem.

Med det anförda är yrkandet i motionerna I: 563 och II: 719 tillgodosett.

Mot de delar i propositionen, som i det föregående inte upptagits till särskild behandling, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Utskottets hemställan

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet

I. hemställa,

A) att riksdagen — *dels* med förklarande att Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 7, i vad densamma hänvisats till bevillningsutskottet, icke kunnat av riksdagen oförändrad antagas, *dels ock* i anledning av de likalydande motionerna I: 581 av herrar Stefanson och Lundberg samt II: 722 av herr Magnusson i Borås m. fl. — måtte

1) antaga de vid propositionen fogade förslagen till

a) förordning angående ändring i förordningen den 1 december 1959 (nr 507) om allmän varuskatt med den ändringen att punkt 2 av övergångsbestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

2. Äldre bestämmelser gäller *alltjämt* i fråga om sådant tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som fullgjorts före den 12 januari 1967 eller som på grund av ikraftträdandebestämmelserna till förordningen om allmän varuskatt är undantaget från sådan skatt vid tiden för denna förordnings ikraftträdande.

(Utskottets förslag)

2. Äldre bestämmelser gäller *intill den 1 september 1967* i fråga om tillhandahållande inom riket av vara eller tjänsteprestation som fullgjorts före den 12 januari 1967 samt i fråga om tillhandahållande inom riket av vara enligt ett före den 12 januari 1967 träffat skriftligt avtal, vari vederlaget blivit till beloppet fastställt. Vad nu sagts om verkan av skriftligt avtal gäller även i fråga om vara, som före den 1 september 1967 införts till riket och anmälts till förtullning, om framställning angående tillämpning av äldre bestämmelser under åberopande av avtalet göres till tullmyndighet före sistnämnda dag.

b) förordning angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 16 juni 1961 (nr 394) om tobaksskatt,

c) förordning om ändring i tulltaxan den 12 september 1958 (nr 475),

d) förordning angående ändrad lydelse av 5 § förordningen den 2 juni 1922 (nr 260) om automobilskatt,

e) förordning angående ändrad lydelse av 4 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt,

f) lag om ändrad lydelse av 50 § 2 mom. och punkt 2 av anvisningarna till 50 § kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370),

g) förordning om ändrad lydelse av 68 § taxeringsförordningen den 23 november 1956 (nr 623),

2) med godkännande av de grunder för nya sjömansskattetabeller som angivits i propositionen bemyndiga Kungl. Maj:t att i enlighet med dessa grunder upprätta och fastställa nya sjömansskattetabeller att gälla fr. o. m. den 1 juli 1967;

B) att riksdagen måtte antaga följande

Förslag
till
Förordning

angående ändrad lydelse av 2 § förordningen den 8 april 1960 (nr 63) om rätt till förlustutjämning vid taxering för inkomst

(Nuvarande lydelse)

(Utskottets förslag)

2 §.

Med förlust, som enligt vad i 1 § sägs må genom förlustavdrag utnyttjas för förlustutjämning, förstås det belopp, varmed summan av skattskyldigs underskott i förvärvskälla och övriga allmänna avdrag visst beskattningsår (förluståret) överstigit sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor samma år.

Med förlust, som enligt vad i 1 § sägs må genom förlustavdrag utnyttjas för förlustutjämning, förstås det belopp, varmed summan av skattskyldigs underskott i förvärvskälla och övriga allmänna avdrag *med undantag av avdrag, som avses i 4 § 1 mom. tredje stycket förordningen om statlig inkomstskatt*, visst beskattningsår (förluståret) överstigit sammanlagda beloppet av den skattskyldiges inkomster från olika förvärvskällor samma år.

Till förlustavdrag — — — vederbörligt taxeringsår.

Rätten till — — — minst 1 000 kronor.

(Se vidare anvisningarna.)

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1968.

C) att riksdagen, i anledning av de likalydande motionerna I: 337 av herrar Sundin och Per Jacobsson samt II: 284 av fru Nettelbrandt m. fl., I: 339 av herr Werner och II: 407 av herr Jansson m. fl. ävensom I: 420 av herr Holmberg m. fl. och II: 528 av herr Bohman m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om skyndsamt utredning av frågan om beskattningen av folkpensionärernas sidoinkomster, därvid särskilt bör övervägas möjligheten att införa en definitiv källskatt för folkpensionärer;

D) att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 563 av herr Kaijser och II: 719 av fröken Ljungberg m. fl., måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa att han-

dikapputredningen får i uppdrag att även undersöka de handikappades skatteproblem;

E) att följande motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 334 av herr Strandberg och fröken Stenberg samt II: 420 av herr Petersson m. fl., såvitt motionerna hänvisats till bevillningsutskottet,

2) de likalydande motionerna I: 335 av herr Strandberg samt II: 397 av herrar Bengtson i Solna och Ringaby,

3) de likalydande motionerna I: 336 av herrar Sundin och Axel Kristiansson samt II: 410 av herr Jonasson m. fl.,

4) de likalydande motionerna I: 337 av herrar Sundin och Per Jacobsson samt II: 284 av fru Nettelbrandt m. fl.,

5) de likalydande motionerna I: 338 av herr Tistad och II: 425 av herr Werbro,

6) de likalydande motionerna I: 339 av herr Werner och II: 407 av herr Jansson m. fl.,

7) de likalydande motionerna I: 418 av herrar Harry Carlsson och Eric Gustaf Peterson samt II: 537 av herr Jansson m. fl.,

8) de likalydande motionerna I: 420 av herr Holmberg m. fl. och II: 528 av herr Bohman m. fl.,

9) de likalydande motionerna I: 561 av herr Hilding samt II: 714 av herrar Jonsson och Jönsson i Ingemarsgården,

10) de likalydande motionerna I: 581 av herrar Stefanson och Lundberg samt II: 722 av herr Magnusson i Borås m. fl.,

11) de likalydande motionerna I: 586 av herr Sundin samt II: 703 av herrar Boo och Dahlgren,

12) de likalydande motionerna I: 587 av herr Wallmark m. fl. samt II: 699 av herrar Asp och Hedin,

13) de likalydande motionerna I: 588 av herr Werner och II: 709 av herr Hermansson m. fl., såvitt motionerna behandlas i detta betänkande,

14) motionen II: 733 av herr Rubin, ävensom

15) motionen II: 737 av herrar Rubin och Sjöholm, måtte, i den mån de icke kan anses besvarade genom vad utskottet ovan anfört och hemställt, av riksdagen lämnas utan åtgärd;

II. för riksdagen anmäla, att de likalydande motionerna I: 684 av fru Lindström m. fl. och II: 851 av herr Wahlund m. fl. icke föranlett någon åtgärd från utskottets sida.

Stockholm den 14 februari 1967

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, Yngve Nilsson, Stefanson, Wärnberg, Elofsson, Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Lundström och Möller; samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås*, Brandt, Gustafson i Göteborg*, Engkvist, Vigelsbo, Andersson i Essvik, Eriksson i Bäckmora, Forsberg, Kristenson och Öhvall.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.

Reservationer och särskilda yttranden**Motiveringen för skatteförslagen**

1) *Reservation* av herrar *Stefanson, Elofsson, Lundström, Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Öhvall*, vilka ansett att inledningen i utskottets yttrande bort ha följande lydelse:

De i — — — (= utskottet s. 29) — — — lägre bolagsskatteintäkter.

En statlig upplåning på omkring 2 miljarder har inte ansetts kunna accepteras med den utveckling av den totala efterfrågan som kunnat förutses. För att begränsa efterfrågeökningen och stärka jämvikten i samhälls-ekonomi har ett ökat skatteuttag ansetts nödvändigt. De föreslagna höjningarna av den direkta och den indirekta beskattningen beräknas medföra en inkomstförstärkning för budgetåret 1967/68 med 1 440 milj. kr. Därutöver föreslås vissa andra inkomstförstärkningar på i runt tal 160 milj. kr. Trots detta uppskattas det statliga upplåningsbehovet under nämnda budgetår till 1 100 milj. kr., vilket är cirka 400 milj. kr. lägre än vad som beräknas för budgetåret 1966/67.

I den — — — (= utskottet s. 30) — — — fr. o. m. år 1968.

Såsom framgår av den inledningsvis lämnade redogörelsen för det aktuella budgetläget har, trots en mycket restriktiv prövning av budgetens utgiftssida — medan å andra sidan nya utgiftsposter tillkommit — en försämring av budgetbalansen endast kunnat undvikas genom ytterligare inkomstförstärkningar i form av ökat skatteuttag. Utskottet anser en sådan ökning av statens inkomster ofrånkomlig, om redan gjorda åtaganden från statsmakternas sida skall kunna fullföljas och med bevarad samhällelig balans utrymme skapas för önskvärda investeringar, vilka kan höja näringslivets konkurrensförmåga och på sikt förbättra bytesbalansen. Utskottet delar departementschefens uppfattning att den från statsfinansiella och konjunkturpolitiska synpunkter eftersträfvade inkomstförstärkningen i första hand bör ske genom en skärpning av konsumtionsbeskattningen.

Det hade självfallet varit önskvärt att åstadkomma samtidiga lättnader i den direkta beskattningen framför allt för mindre och medelstora in-

komsttagare. De stora krav, som ställs på samhällets medverkan i olika sammanhang, medför emellertid att utrymmet för sådana skattelättnader f. n. är mycket begränsat. Enligt utskottets mening är det därför inte möjligt att nu binda sig för sänkningar av den direkta beskattningen, som går utöver förslagen i propositionen.

Av det --- (= utskottet s. 31) --- i propositionen.

2) *Särskilt yttrande* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka anfört följande:

De i proposition nr 7 framförda förslagen innebär en betydande skärpning av det redan tidigare ytterst hårda skattestrycket i vårt land. Det kan knappast råda något tvivel om att Sverige därmed intar den absoluta toppplatsen ifråga om skatternas höjd bland de stater som ingår i OECD.

Den väsentliga anledningen till att utvecklingen blivit sådan är den under en följd av år allt för starkt uppdrivna ökningstakten ifråga om statsutgifterna. Medan ökningen av bruttonationalprodukten hållit sig omkring 4 à 5 procent, har statens utgiftsökningar gått upp till inemot 10 procent eller mer. Resultatet härav har i första hand blivit en alltför hög skattenivå. Samtidigt har utgiftsökningarna drivit på inflationen. Denna tendens har förstärkts av en olämplig utformning av skatterna, såväl de direkta som de indirekta. Dessa har åstadkommit en fortgående stegring av omkostnaderna för det svenska näringslivet och därmed försvårat möjligheterna för våra företag att konkurrera med de utländska. Den mest bekymmersamma följden härav är den under de senaste åren uppkomna bristen i vår bytesbalans. Även finansministern betecknar denna bristande balans såsom ytterst allvarlig.

Oppositionen har genom den förda politiken försatts i ett tvångsläge. På grund av tidigare riksdagsbeslut har staten iklätts sådana åtaganden för framtiden att den hittills gällande skattenivån ej kan vidmakthållas. Här för skulle ha krävts en omprövning av tidigare beslut och senareläggning av vissa reformer. Bortsett från försvaret, där regeringen uppenbarligen är beredd att utan närmare prövning drastiskt beskära utgifterna, har regeringen emellertid visat föga intresse härför. Såsom anförts i motionerna I: 421 av herr Holmberg m. fl. och II: 529 av herr Bohman m. fl. innebär sålunda det i statsverkspropositionen framlagda statförslaget för budgetåret 1967/68 en nominell utgiftsökning på 9,3 procent mot 10,3 procent från föregående budgetår till innevarande. Några allvarliga försök till återhållsamhet har regeringen med nämnda undantag ej visat sig mäktig.

Oppositionspartierna saknar därför möjligheter att i år söka mer effektivt begränsa skattehöjningarna.

En annan omständighet som för högerpartiets del minskat rörelsefriheten är den förenämnda begränsningen av försvarsanslagen. På grund av

den försvagning av försvarets effektivitet som regeringens utspel i denna fråga skulle innebära har partiet för nästa budgetår varit nödsakat att här föreslå en höjning med 300 miljoner kronor. Högerpartiets alternativ till regeringens budget innebär visserligen att full täckning — och mer än så — kommer att förefinnas sedan ställning kunnat tagas till samtliga propositioner under vårriksdagen. Självfallet begränsar vår ställning i försvarsfrågan dock möjligheterna att hålla tillbaka skatteökningar.

Såsom framhållits i nyss nämnda högermotioner betraktar vi de nuvarande marginalsatterna såsom ett absolut hinder när det gäller att komma till rätta med inflationen. Intill dess möjligheter föreligger att begränsa det totala skattetrycket måste därför strävandena inriktas på en omfördelning från direkt till indirekt skatt. Högerpartiet har vid årets riksdag såsom en inledning till en sådan angelägen reform framlagt förslag om viss sänkning av marginalsatterna med tyngdpunkten förlagd till mellanskikten bland inkomsttagarna. Härutöver har från högerpartiets sida framlagts förslag om en omläggning av den allmänna indirekta beskattningen så att dess kumulativa drag skulle upphöra.

Vid ett genomförande av dessa förslag skulle en gynnsammare atmosfär skapas för vår utrikeshandel. Såväl på detta område som i fråga om samhällsekonomin i stort skulle förutsättningar skapas för bättre balans.

Av de skäl som här åberopats har vi ansett oss nödsakade att i det väsentliga ansluta oss till förslagen i proposition nr 7. Detta innebär emellertid inte att vi ställer oss bakom de motiveringar som anförts i propositionen och som i vissa delar återgivits i utskottets betänkande.

Motorfordonsskatten

3) *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Stefanson, Elofsson, Gösta Jacobsson, Lundström, Magnusson* i Borås, *Gustafson* i Göteborg, *Vigelsbo, Eriksson* i Bäckmora och *Öhwall*, vilka — under åberopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 336 av herrar *Sundin* och *Axel Kristiansson* samt II: 410 av herr *Jonasson m. fl.* — ansett att utskottet under punkt I E 3 bort hemställa,

att riksdagen, i anledning av de likalydande motionerna I: 336 av herrar *Sundin* och *Axel Kristiansson* samt II: 410 av herr *Jonasson m. fl.*, måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om skyndsamt utredning och förslag om sådan utformning av fordonsbeskattningen, att hänsyn toges till den yrkesmässiga lastbilstrafikens och busstrafikens kostnads-läge.

Schablonavdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt

4) *Särskilt yttrande* av herrar *Elofsson, Vigelsbo* och *Eriksson* i Bäckmora vilka anförde:

Det är angeläget att låginkomsttagarna beredes lättnader i beskattningen. För närvarande utgör kommunalskatten en betydande börda för dem som har låga inkomster. Sedan 1950-talets början har den genomsnittliga kommunala utdebiteringen ungefär fördubblats. Det synes oss lämpligt att man för att bereda låginkomsttagarna lättnader i den kommunala beskattningen inför ett schabloniserat avdrag, motsvarande det vid den statliga beskattningen gällande kommunalskatteavdraget, som i år föreslagits förenklat och utbyggt, vilket utskottet hälsat med tillfredsställelse. En dylik avdragsrätt vilken förordats i motionerna I: 586 och II: 703 medför ett betydande inkomstbortfall för kommunerna. Staten måste kompensera kommunerna för bortfallet i synnerhet mot bakgrunden av att det skulle bli stort i kommuner med lågt skatteunderlag. I dagens samhällsekonomiska läge är det inte möjligt att omedelbart införa ett sådant särskilt schablonavdrag vid taxeringen till kommunal inkomstskatt. Vi finner det emellertid angeläget att man eftersträvar att så snart som möjligt genomföra en sådan reform, vilken skulle ge de lägre inkomsttagarna lättnader i den betungande kommunala beskattningen.

Höjda ortsavdrag för folkpensionärer

5) *Reservation* av herrar *Yngve Nilsson, Gösta Jacobsson och Magnusson* i Borås, vilka — under återopande av innehållet i de likalydande motionerna I: 420 av herr Holmberg m. fl. och II: 528 av herr Bohman m. fl. — ansett att utskottet under punkt I E 8 bort hemställa,

att riksdagen, med bifall till de likalydande motionerna I: 420 av herr Holmberg m. fl. och II: 528 av herr Bohman m. fl., måtte antaga de vid motionerna fogade förslagen till

a) lag om ändring i kommunalskattelagen den 28 september 1928 (nr 370), samt

b) förordning om ändrad lydelse av 8 § och 10 § 1 mom. förordningen den 26 juli 1947 (nr 576) om statlig inkomstskatt.

Avdrag för nedsatt skatteförmåga för handikappade

6) *Reservation* av herrar *John Ericsson, Einar Eriksson, Wärnberg, Tage Johansson, Möller, Brandt, Engkvist, Andersson* i Essvik, *Forsberg* och *Kristenson*, vilka

dels ansett, att det avsnitt av utskottets yttrande, som på s. 43 börjar med »Såsom framhålles» och slutar med »och II: 719 tillgodosett», bort erhålla följande lydelse:

»Under senare år har statsmakterna visat ett allt större intresse för de handikappades speciella förhållanden. Samhällets åtgärder för de handikap-

pade omfattar numera en rad olika verksamhetsområden — förtidspensioner inom folkpensioneringen och ATP, rehabilitering, arbete, bostäder, hemhjälp, undervisning, tekniska hjälpmedel m. m. Inte minst landstingen och kommunerna bidrar verksamt till sådana hjälpåtgärder. I fråga om den indirekta beskattningen gäller, att höggradigt rörelsehindrad kan befrias från fordonsskatt och även få återbäring av erlagd bilaccis för fordonet. Den som befriats från fordonsskatt kan dessutom få statligt bidrag med belopp motsvarande skattekostnaderna för en viss mängd drivmedel. Enligt direktiven för handikapputredningen skall utredningen bl. a. pröva huruvida nu utgående skatterestitutioner lämpligen bör omläggas till ett stöd i form av direkta bidrag. Beträffande den direkta beskattningen vill utskottet erinra om att invaliditetsersättning och invaliditetstillägg enligt lagen om allmän försäkring samt hemsjukvårdsbidrag är skattefria enligt uttryckligt stadgande i 19 § kommunalskattelagen.

Enligt utskottets uppfattning bör den skattskyldiges ekonomiska ställning alltjämt vara avgörande för om extra avdrag för nedsatt skatteförmåga skall medges. Skatteförmågan kan för en skattskyldig med mera betydande inkomst knappast anses vara väsentligen nedsatt med mindre han fått vidkännas en avsevärd ekonomisk utgift. Frågan i vilket inkomstläge ett fixerat kostnadsbelopp skall anses ha medfört väsentligen nedsatt skatteförmåga är självfallet svår att besvara. Bedömningen av avdragsrätten varierar naturligt nog i praxis med hänsyn till förhållandena i de enskilda fallen men torde knappast kunna sägas vara restriktiv. Under speciella omständigheter har således extra avdrag medgivits i så höga inkomstlägen som mellan 30 000 —40 000 kr.

Enligt utskottets mening bör i princip stödet åt de handikappade lämnas i form av direkta bidrag i olika former i stället för genom avdrag vid taxeringen eller genom andra skatteförmåner. Med det anförda avstyrker utskottet utredningsyrkandet i motionerna I: 563 och II: 719.»

dels ock ansett, att utskottet under punkt D bort hemställa,

att de likalydande motionerna I: 563 av herr Kaijser och II: 719 av fröken Ljungberg m. fl. icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.